

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, O. P. S., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

2012

PŘEMYSL PŮBAL

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, O. P. S., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

NEBEZPEČÍ EKOFAŠISMU

Autor práce: Přemysl Půbal

Studijní obor: Bezpečnostně právní činnost ve veřejné správě

Forma studia: Prezenční

Vedoucí práce: doc. Dr. Ing. Danics Štefan, Ph.D.

Katedra: Právních oborů a bezpečnostních studií

2012

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval samostatně, na základě vlastních zjištění a s použitím odborné literatury a materiálů uvedených v této práci. Souhlasím, aby práce byla uložena v knihovně Vysoké školy evropských a regionálních studií v Českých Budějovicích a zpřístupněna v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění.

.....

Děkuji vedoucímu bakalářské doc. Dr. Ing. Štefanovi Danicsovi, Ph.D. za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce.

ABSTRAKT

PŮBAL, P. *Nebezpečí ekofašismu: bakalářská práce. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, o. p. s., 2012. Vedoucí bakalářské práce: doc. Dr. Ing. Danics Štefan, Ph.D.*

Klíčová slova: ultrapravice, antisemitismus, ekologie, environmentalismus, nacionalismus, populismus, zelená politika, hnědá politika.

Bakalářská práce analyzuje pomocí retrospektivity vliv současné ultrapravicové politiky jak v Evropě, tak i v České republice. Zaměřuje se především na její zelená témata a ovlivnění mladé generace touto tematikou. Dále charakterizuje vztah ultrapravicového extremismu k současné environmentální politice.

Práce shrnuje vzájemné prorůstání zelené a hnědé politiky. Dále jsou zde řešeny jednotlivé názory evropských i českých ultrapravicových stran a sdružení v pohledu na současnou zelenou politiku. V neposlední řadě je zde řešena problematika vlivu zelených témat ultrapravice na děti a mladistvé v souvislosti se školní a rodinnou výchovou.

ABSTRAKT

PŮBAL, P. *Danger of eco-fascism: Bachelor Thesis. České Budějovice: The College of European and Regional Studies, o. p. s., 2012. Supervisor of the Bachelor Thesis: doc. Dr. Ing. Danics Štefan, Ph.D.*

Key words: ultra-right party, anti-Semitism, ecology, environmentalism, nationalism, populism, „green“ policy, „brown“ policy

In the bachelor work is analysed influence of current ultra- right policy in Europe and Czech Republic using flashback information. The aim is firstly their “green” topics and their influence on young people. The work defines the relation between ultra- right extremism and current environment policy.

The work summarizes correlation between “green” and “brown” policy. There are presented individual opinions of European and Czech ultra- right parties and groups from current “green” policy perspective. At last are presented issues of ultra- right party influence on children and young people in a relation with school and family education.

OBSAH

ÚVOD	8
1 CÍL A METODIKA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE	9
2 IDEOVÁ VÝCHODISKA EKOFAŠISMU V NĚMECKU	11
2.1 Předchůdci ekofašismu	11
2.2 Völkisch ideologie	12
2.3 Nacionalismus v rukou fašistů.....	13
2.3.1 NSDAP	14
2.3.2 NSDAP jako realizátorka ekofašistického programu	15
2.4 Poválečné období.....	16
3. ZELENÁ TÉMATA EVROPSKÉ ULTRAPRAVICE	18
3.1 Současný vývoj ultrapravicové politiky v Evropě.....	18
3.2 Nejsilnější ultrapravicové strany po roce 1990 v Evropě	20
3.2.1 Rakousko.....	20
3.2.2 Belgie	20
3.2.3 Dánsko	21
3.2.4 Francie.....	21
3.2.5 Německo	22
3.2.6 Řecko	22
3.2.7 Itálie	22
3.2.8 Nizozemí	23
3.2.9 Norsko.....	23
3.2.10 Portugalsko	23
3.2.11 Švýcarsko	24
3.2.12 Spojené království.....	24
3.3 Evropská ultrapravice a náboženství	24
3.4 Zelení a hnědí	25
3.4.1 Nová levice	26
3.4.2 Nová pravice	26
3.5 Budoucnost ultrapravicové politiky v EU	28
4 ZELENÁ TÉMATA ČESKÉ ULTRAPRAVICE	29
4.1 Zelená a hnědá politika v České republice	29

4.1.1 Zelená (environmentální) politika v České republice	29
4.1.2 Ultrapravicová politika v České republice.....	33
4.1.3 Struktura ultrapravice v ČR po roce 1989	33
4.1.4 Česká ultrapravice v současnosti	35
4.2 Občanská sdružení s ultrapravicovou tématikou	36
4.2.1 Neregistrovaná sdružení s ultrapravicovou tématikou.....	37
4.3 Nebezpečí ekofašismu pro děti a mladistvé	38
5 ANALÝZA NÁZORU MLADÝCH LIDÍ NA EKOFAŠISMUS	40
5.1 Příprava a realizace výzkumu	40
5.2 Vyhodnocení dotazníkového šetření	41
ZÁVĚR.....	48
SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	49
Literární zdroje:	49
Elektronické zdroje:.....	50
Seznam zkratk.....	54
Seznam příloh	55
Seznam tabulek.....	56
Seznam grafů	57
PŘÍLOHY	58
Příloha č. 1	58
Příloha č. 2 – Dotazník využitý k empirickému výzkumu	61

ÚVOD

V České republice jako i jinde v Evropě se s působením ultrapravicové politiky mladí lidé setkávají téměř na každém kroku. V současnosti, kdy se ekologická krize spolu se zhoršujícími ekonomickými podmínkami stávají čím dál více aktuálnějšími tématy, se především díky medializaci na scénu dostávají neofašistické a neonacistické myšlenky.

Pro tuto politiku jsou charakteristické radikální názory spojené se šovinismem, etnocentrismem až rasismem a xenofobií zaměřené především na jednotlivé minority, které se liší podle toho, v jaké zemi se nachází. Například u nás se řeší především problematika romské menšiny a naopak u našich jižních sousedů v Rakousku hlavně problematika s tureckými přistěhovalci. Hlavním cílem této politiky je autoritářská vláda s krajně nacionalistickým podtextem. Ultrapravice jako taková obsahuje množství jednotlivých stran, hnutí a skupin, které se od sebe navzájem odlišují podle svých názorů v určitých aspektech a specifickými projevy. Přesně rozdělit, se ovšem nedají, neboť ne vždy se dá z programu určit, kdo je pravicový radikál nebo pravicový extremist.a.

Pokud jde o pravicové extremisty v České republice, vystupují většinou jako součást většího globálního hnutí, které podle nich prosazuje tzv. „vítězství bílé rasy“. Jako záminku svých krajně pravicových postojů využívají některé ideové zdroje pocházející z tradic domácí krajní pravice nebo protektorátní kolaborace a především ze strategií a metod jiných historických i současných ultrapravicových hnutí a organizací.

V souladu s výše uvedeným se tato práce zaměřuje na dominantní ultrapravicové politické strany Evropy a České republiky za účelem zkoumat, v jakém rozsahu jsou zelená témata těchto stran a následně i vliv sympatizujících registrovaných i neregistrovaných sdružení relevantní v ovlivňování současné mladé generace.

Po přečtení této bakalářské práce by mělo být snadnější pochopit antipostoje ultrapravicových stran a hnutí v Evropě a České republice, včetně jejich ideového přesahu do „zelené politiky“.

1 CÍL A METODIKA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Bakalářská práce se zabývá nebezpečím ekofašismu v současném světě, se zaměřením na Evropu a Českou republiku. Jejím cílem je objasnění ideových zdrojů ekofašismu v nacistickém Německu a významu zeleného křídla NSDAP. Analýza zelených témat dnešních krajně pravicových subjektů, včetně jejich nebezpečnosti pro oslovení mladé generace zajímající se o životní prostředí.

V bakalářské práci si vymezím následující roviny. V první teoretické části se za pomoci dostupné odborné literatury pokusím vymezit pojem ekofašismu, jeho historické kořeny. Pro pochopení tématu práce je problematika ekofašismu řešena na základě retrospektivy tak, aby mohly být objasněny jeho ideové zdroje, které vznikly především v rámci nacistického Německa. Postupně jsou zodpovězeny klíčové otázky nacistického ideologického a vědeckého myšlení v oblasti nadřazenosti árijské rasy, její historie z pohledu antroposofie a vliv zeleného křídla NSDAP v nacistickém Německu. Dále je analyzován vývoj krajně pravicových subjektů v oblasti zelených témat po druhé světové válce. V této souvislosti bych především vyzdvihl publikaci *Ekofašismus, Poučení z německé zkušenosti* od autorů Biehlové a Staudenmaiera¹, které objasňuje ideové zdroje ekofašismu v nacistickém Německu.

Ve druhé části je dále analyzována nacionalistická a fašistická myšlenka u současné evropské a české ultrapravice, její vliv na mladou generaci zajímající se o životní prostředí a její aktuálnost. Jsou představeny hlavní aktéři – politické strany a hnutí na evropské i české politické scéně. Ve dvou kapitolách jsou podrobněji rozvedena a analyzována zelená témata evropské a české ultrapravice, která vycházejí ze stejných ideových východisek jako ekofašismus. V této souvislosti je řešena problematika používající pravicové interpretace ekologie jako ideologického nástroje a využití zelené karty v rukou ultrapravice. Ve druhé části byla využita například odborná literatura, pospolitost a životní styl od autora Naesse² nebo Zelená svatozář: kapitoly z ekologické etiky autora Koháka³.

Poslední část bakalářské práce je věnována samotné komparaci jednotlivých názorů a na konkrétních příkladech je zdokumentován vliv současné ultrapravice na

¹ In BIEHLOVÁ, J.,STAUDENMAIER,P. *Ekofašismus. Poučení z německé zkušenosti*. Olomouc: Votobia, 1999.

² HEYWOOD, A. *Politické ideologie*. 4. vydání. Plzeň: Aleš čeněk,s.r.o, 2008.

³ KOHÁK, E. *Zelená svatozář: kapitoly z ekologické etiky*. 3. vydání. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2002,

mladou generaci. Z důvodu aktuálních dat byly jako hlavní zdroj využity internetové zdroje.

Jako výzkumná metoda bylo zvoleno dotazníkové šetření a následná analýza získaných dat. Dotazníkové šetření se chce přiblížit zdrojům, které mladí lidé preferují, a proto probíhalo na sociální síti Facebook a elektronickou poštou. Je složeno ze sedmi konkrétních otázek, zachycujících význam životního prostředí, preferenci ultrapravice, která se zabývá mimo jiné i životním prostředím i uvědomění si toho, že tyto subjekty mohou vedle jistě potřebných cílů ochrany životního prostředí směřovat i k myšlenkám ekofašismu. Do průzkumu je namátkou vybrán počet 115 lidí ve věku od 15 ti do 25 ti let.

2 IDEOVÁ VÝCHODISKA EKOFAŠISMU V NĚMECKU

Vznik třetí říše roku 1933 po kolapsu výmarské demokracie, následný vzestup Hitlera k moci a nastolení brutální diktatury znamenal rozpoutání nejničivější války v novodobé historii. Díky ideologiím nacistického Německa byly zmařeny miliony životů a zničena větší část Evropy. Nacistická propaganda založená na takzvané čistotě Árijské rasy, její nadřazenosti nad ostatními národy a snaha o ovládnutí světa vedla nacisty k páchání bezpočtu antisemitských zvěrstev během třicátých a čtyřicátých let.⁴

2.1 Předchůdci ekofašismu

Biehlová a Staudenmaier uvádějí, že jedním z prvních představitelů ekologického směru v pojetí moderního smyslu byl Moritz Arndt⁵. Jeho environmentalismus byl bohužel neodmyslitelně spjat s virulentně xenofobním nacionalizmem (dá se říci, že spíše prosazoval radikální etnický environmentalismus). Výzvy, které prosazoval k ekologicky citlivému hospodářství, vždy vycházely z obav o blaho německé půdy a německého lidu a tvrdé narážky proti míšení ras, jeho požadavky na uchování čistoty teutonské rasy a urážlivá epiteta proti Francouzům, Slovanům a Židům zasahující do všech aspektů jeho myšlení. Arndtův žák Wilhelm Heinrich Riehl⁶ tuto radikální teorii ještě více rozšířil. V jistých oblastech došel v „zeleném“ ohledu dále než Arndt a anticipoval některé trendy moderního environmentálního aktivismu; jeho esej *Pole a les* z roku 1853 končí výzvou k boji za „práva divočiny“. Riehl byl nesmiřitelný odpůrcem nastupujícího industrializmu a urbanizace. Tyto dvě vize dospěly v druhé polovině dvacátého století v kontextu takzvaného völkisch hnutí, jež se stalo mocnou kulturní skupinou a sociálním trendem, který sjednotil etnocentrický populismus s přírodním mysticismem. Stěžejním bodem völkisch sjednocení byla odmítavá reakce na modernizaci.

⁴KOLEKTIV AUTORŮ. *Život ve třetí říši*. Praha: Naše Vojsko, 2006. s. 15-22.

⁵In BIEHLOVÁ, J.,STAUDENMAIER,P. *Ekofašismus. Poučení z německé zkušenosti*. Olomouc: Votobia, 1999. s. 11-12.

⁶ **Wilhelm Heinrich Riehl** byl Arndtovým studentem a rozvinul jeho názory. V určitém ohledu byly Riehlovy "zelené" názory výrazně hlubší než Arndtovy a podobají se některým názorům dnešních ekologických aktivistů. V roce 1853 napsal práci " *Pole a les*", kterou ukončil výzvou k boji za "práva divočiny", když píše, že "musíme chránit les nikoliv pouze proto, aby naše krby v zimě nevychladly, ale také proto, aby puls života lidu tepal rychleji a aby Německo zůstalo německé." Riehl byl odpůrcem nástupu průmyslu a průmyslové a městské výstavby. Vyznával a oslavoval tradiční rolnické hodnoty a nenáviděl modernizaci. Lze ho považovat za zakladatele "agrárního romantismu". Zdroj:SVRŠEK J.,*Ekofašismus* (1) [online],[2012-01-13]. Dostupné z WWW: <<http://natura.baf.cz/natura/2004/4/20040402.html>>.

Roku 1867 poprvé užil německý zoolog Ernts Haeckel termín „ekologie“ a začínal rozšiřovat vědní disciplínu zaměřenou na studii interakcí mezi organizmy a jejich životním prostředím. Haeckel také paranoidně věřil v nadřazenost nordické rasy, byl nesmiřitelný odpůrcem míšení ras a podporoval aktivní rasovou eugeniku. Haeckel tak přispěl k radikálnímu myšlení německého národa, které se stalo živnou půdou nacionálního socialismu. Stal se jedním z hlavních ideologů německého rasismu, nacionalismu a imperialismu. Haeckel prosazoval názor, že „civilizace a život národů se řídí stejnými zákonitostmi, jaké panují v přírodě a v organickém životě“⁷. Jeho představa přírodních zákonů a přírodního řádu se stala základem reakčního environmentalizmu.

2.2 Völkisch ideologie

Hnutí völkisch se napojovalo na klasický německý antisemitismus, který upřednostňoval velebení přírody. Hnutí pokládalo moderní materialismus, urbanismus, racionalismus a přírodní vědu za umělá zla, která jsou této „esenci“ nepřátelská. Tyto názory se dostaly až do politických kruhů dvacátých let. Názory se skládaly z protiosvícenských aspektů, neporušitelnosti a čistoty přírody, různých kulturních předsudků a prostém duchaplném životě v souladu s přírodou. Völkisch zastánci přednášeli, o prostém, a plně prožitém životě, návratu k půdě a o přizpůsobení se přírodě. Ekologie jako taková byla jen posledním kouskem skládačky. Spojovala otázky zaměřené na ekologii, mysticky zaměřený rasismus a agresivní nacionalismus. Jedno z hnutí, které kombinovalo völkisch sociální myšlení a vědecky podložený ekologický holismus založil také německý zoolog Ernst Haeckel⁸. Haeckel dále uvedl, že "politika je aplikovaná biologie", citát použili nacističtí propagandisté. Nacistické strany použili Haeckelovy názory pro ospravedlnění rasismu, nacionalismu a sociálního darwinismu.

⁷In BIEHLOVÁ, J., STAUDENMAIER, P. *Ekofašismus. Poučení z německé zkušenosti*. Olomouc: Votobia, 1999. s. 14.

⁸Ernst Heinrich Philipp August Haeckel (16. února 1834 Postupim – 8. srpna 1919 Jena) byl německý biolog, představitel darwinismu, profesor na jenské univerzitě. Rozpracoval biogenetický zákon, učení o fylogenezi, idey přirozeného vzniku člověka z anorganických látek. Zdroj: Ernst Heinrich Philipp August Haeckel, robinsonlibrary.com [online], © 2011 [cit. 2012-01-13]. Dostupné z WWW: <<http://www.robinsonlibrary.com/science/natural/biography/haeckel.htm>>.

Völkisch ideologie přetrvala až do současnosti. Mnoho současných hnutí nápadně připomínají německou völkisch spiritualitu dvacátých let. Jako příklad hnutí New Age⁹, které rozvíjí ekologickou spiritualitu připomínající völkisch hnutí.¹⁰

2.3 Nacionalismus v rukou fašistů

Na počátku 19. století nacionalismus skutečně nabyl podoby lidového hnutí. Stal se odpovědí mnoha lidí (hlavně střední třídy) na rostoucí hrozbu socialismu. I z tohoto důvodu se nacionalisté snažili do svých řad začlenit silnou dělnickou třídu. Dříve pokrokový a liberální s principy solidarity a soudržnosti, se postupně začal nacionalismus měnit ve hnutí xenofobní a šovinistické. Už od počátku se vyznačuje loajalitou k vlastnímu národu a negativním vztahem k ostatním národům. Evidentně to vyplývá z nacionalistických idejí a teorií, jejichž základ tvoří:

1. Národ
2. Organické společenství
3. Sebeurčení
4. Politická identita

Z politologického hlediska lze nacionalismus rozdělit do několika hlavních proudů:

1. Liberální nacionalismus
2. Konzervativní nacionalismus
3. Rozpínavý nacionalismus
4. Protikoloniální a post koloniální nacionalismus

Pro nás nejzajímavější je rozpínavý nacionalismus, který se poprvé projevil již v 19. století a pak na počátku 20. století. Největšího vrcholu však dosáhl v meziválečném

⁹ New age (*Nový věk*) je hnutí, které propaguje nenásilné, ale účinné proměny člověkaprostřednictvím nových metod výchovy, léčení, náboženství a s ideou nového, rozšířeného tzv. planetárního vědomí. Zdroj: GILÍK, R. New Age – hnutí za zenitem?. *Vitalia.cz* [online]. © 2009 – 2012 [cit. 2012-01-13]. Dostupné z WWW: <<http://www.vitalia.cz/clanky/new-age-hnuti-za-zenitem/>>.

¹⁰ In BIEHLOVÁ, J., STAUDENMAIER, P. *Ekofašismus. Poučení z německé zkušenosti*. Olomouc: Votobia, 1999. s. 11-15.

období, kdy ho využily fašistické režimy Japonska, Německa a Itálie. Byly to právě tyto státy, které stály na straně poražených po roce 1918. Jejich propaganda slibovala obnovu ekonomiky, vymícení chudoby a obnovení národní hrdosti. Rozpínavý nacionalismus jako ideální nástroj využívali k expanzi do ostatních států a dosažení svých cílů¹¹.

2.3.1 NSDAP

Ve 20. letech dvacátého století vznikla Německá strana dělnická, která byla 24. 2. 1920 přejmenována na Nacionálněsocialistickou německou stranu dělnickou (NSDAP - Nationalsozialistische Deutsche Arbeiterpartei). Vytyčila si 25 bodový program a za emblém si zvolila hákový kříž, přičemž ze sociálního hlediska byla složena z dělníků, nezaměstnaných a válečných veteránů.

V roce 1919 kdy strana vznikla jako Německá dělnická strana (DAP), měla okolo 60 členů. Pro srovnání v roce 1945 se počet jejích členů pohyboval okolo 8 500 000 členů. Dne 10. července 1921 se do čela NSDAP postavil Adolf Hitler. Hlavně díky jeho „zásluhám“ se působnost strany rozšířila nejprve do Bavorska a pak po celé říši¹². Roku 1933 se i díky pasivnímu postoji církevních stran, komunistů, kteří byli zbaveni svých vůdců a podpory veřejného mínění, byl Hitler jmenován německým kancléřem a postupně začal budovat totalitní německý stát. I když se židé propagovaní jako čisté zlo, stali cílem napadání a manévrů propagandy NSDAP již ve dvacátých letech, po nastoupení Hitlera k moci byli proti židům vydány první antisemitské zákony. Díky tomu přicházeli židé o práci, a byly proti nim například uvaleny kvóty ve školství. Diskriminace židů dosáhla vrcholu roku 1935 tzv. Norimberskými zákony, které jim zakazovaly pracovat například v bankovníctví, obchodu, nebo ve veřejné správě. Hlavně ale ztráceli svá základní občanská práva. Díky těmto zákonům se diskriminace židů dostala až na právní úroveň. Ale tím pronásledování neskončilo. Ve dnech 9. a 10. listopadu nacisté zrealizovali program pod názvem Křišťálová noc, který měl za následek desítky mrtvých a desítky tisíc židů odvezených do koncentračních táborů. Genocida jako taková započala roku 1941. Hitler byl pevně rozhodnut zničit židy, a proto v roce 1942 byla na konferenci ve Wannsee předložena myšlenka tzv. konečného řešení židovské otázky. Díky nacistické ideologii o čisté árijské rase muselo

¹¹HEYWOOD, A. *Politické ideologie*. 4. vydání. Plze: Aleš čeněk,s.r.o, 2008. s. 156-175.

¹²Nacionální socialismus, *Němci. 2. světová válka – historie NSDAP* [online], © 2011[cit. 2012-01-13]. Dostupné z WWW: <<http://www.nemci-2ww.estranky.cz/clanky/historie-nsdap.html>>.

zemřít milióny nevinných lidí. Musíme však mít na paměti, že židé nebyli jediným terčem útoku. V německých koncentračních táborech umírali i lidé jiných národností a menšin, tj. jiné „podřadné rasy“ jako například Romové¹³.

Sociálně-nacionalistické hnutí se vyznačovalo tím, že nebylo součástí státu jako takového, ale stálo vedle něj se stejnými pravomocemi. To také znamenalo, že zastupovalo svůj lid jako celek. Hitler roku 1934 prohlásil „Nikoliv stát poroučí nám, nýbrž my poroučíme jemu.“ Může to být trochu matoucí a připomíná některé demokratické zásady (vláda lidu, vláda pro lid). V tomto případě je však myšlena vláda jedné strany (konkrétně NSDAP) a stát je brán jen jako vykonavatel její vůle.¹⁴

Během válečných let, byly straně svěřeny především organizační a administrativní úkoly při náletech, evakuace z měst, táborů nucených prací, nebo například získávání finančních prostředků. S německou kapitulací dne 8. května 1945 strana skončila de facto svou existenci. V roce 1945 byla Mezinárodním vojenským tribunálem během Norimberského procesu prohlášena za zločineckou organizaci díky brutálním antisemitským zvěrstvům páchaných na národech celé Evropy.¹⁵

2.3.2 NSDAP jako realizátorka ekofašistického programu

Nacistická ideologie a politika ve třetí říši byly v neustálém odporu a napětí. Udržení environmentálních tendencí bylo v nacistickém Německu svěřeno dvěma mužům, Reichministrowi Fritzovi Toldovi a jeho pravé ruce, inženýru Alwinu Seifertovi.

Told byl jedním z nevlivnějších nacistů. Odpovídal přímo za technologické a politické otázky. Byl velikým milovníkem přírody a ekologem. Důkazy o tomto tvrzení můžeme například vidět ve výstavbě dálnic (Autobahn) v nacistickém Německu. Tento projekt byl jedním z největších podniků dvacátého století a zarážející je, že i přes jeho monstróznost, se kladl veliký důraz na ekologii, její citlivost a harmonizaci staveb s přírodou. Jeho představy by se daly přirovnat k ideologiím völkisch hnutí ale bohužel jako i u Arndta, Riehla a Darrého k völkisch nacionalismu.

¹³MAIEROVÁ, C. *Nacistické Německo: Nenávisť u moci*. Brno: KMa, s.r.o., 2008, s. 10-39.

¹⁴KNAPP, V. *Problém nacistické právní filosofie*. Praha: Právnické knihkupectví a nakladatelství V. Linhart, 1947. s.115–122.

¹⁵Nationalsozialistische Deutsche Arbeiterpartei (NSDAP) 1933-1945, *dhm.de* [online], © 2011 [2012-01-13]. Dostupné z WWW: <<http://www.dhm.de/lemo/html/nazi/innenpolitik/nsdap/index.html>>.

Alwin Seifert zastával funkci říšského advokáta pro ochranu krajiny. Postupem času se mu vžila přezdívka „pan Matka Země“. Seifert byl fanatickým ekologem, který snil o „totální konverzi od technologie k přírodě“¹⁶.

Průmyslová výroba byla svěřena těmto dvěma osobám a jim podobným. Proto nacistická výstavba ve třetí říši nesla nápadně zelený nádech. Ale žádné z dílčích úspěchů těchto lidí by nebyly možné bez podpory říšského kancléře. Ten zajistil zelenému křídlu v NSDAP pevné ukotvení na samém vrcholu. Všechno plánování a jeho pravidla byla nastavena tak, aby ochraňovala volně žijící živočichy, jejich prostředí a respektovala posvátné německé lesy, které zidealizované podobě měly představovat germánské předky.

Úspěchy zeleného křídla v nacistickém Německu jsou nesporné, ale nesmíme jejich význam přeceňovat. Ekologické názory nebyly ve straně zdaleka tak oblíbené. Mnoho vysokých funkcionářů se proti nim opakovaně stavělo. Goebbels, Bormann, a Heydrich považovali Darrého a Hesse za nezodpovědné snílky. V posledních třech letech války nehrálo zelené křídlo aktivní roli, ale jeho výsledky jsou zřetelné dodnes.¹⁷

2.4 Poválečné období

Aktivismus ochrany přírody jako takový pokračoval po roce 1945 v západním Německu. První zde vzniklo poválečné hnutí organizace Německá asociace ochrany lesa, která byla založena v roce 1947 lesníky a státními úředníky. Nacistický režim byl sice zničen, jeho představitelé popraveni, ale názory a ideologie přetrvávají dodnes. Ekologie prožila po druhé světové válce nevídaný rozkvět. Už to nebyl předmět diskuse jen několika vyvolených, ale dostával se do povědomí obyčejných lidí po celém světě. Bohužel pravicový extrémisté si nadále vykládají environmentální otázky a otázky týkající se ochrany životního prostředí po svém. Činili se i po druhou polovinu dvacátého století, kdy podnikli mnoho antisemitských zvěrstev jako například atentáty na veřejné činitele nebo pumové útoky na vládní budovy, železnice a potratové kliniky. Za duchovního otce neofašistů druhé poloviny dvacátého století považuje většina lidí

¹⁶ In BIEHLOVÁ, J., STAUDENMAIER,P. *Ekofašismus. Poučení z německé zkušenosti*. Olomouc: Votobia, 1999. s. 30.

¹⁷ In BIEHLOVÁ, J., STAUDENMAIER,P. *Ekofašismus. Poučení z německé zkušenosti*. Olomouc: Votobia, 1999. s. 28-32.

Američana Francise Parkera Yockeya, který byl zarputilý antisemita a samozvaný rasistický filozof.¹⁸

V šedesátých letech se lidé začínali bát nových scénářů, doslova vlnami apokalyptických bestsellerů, jak například popisuje dílo *Bomba populace* od autora Paula R. Ehrlicha z roku 1968. Strach z nových hrozeb přelidnění, konzumerismus, znečištění, vyčerpání zdrojů, rozšíření využití půdy lidmi (koncipována jako ztráta přirozeného prostředí pro volně žijící zvířata), pesticidů, zejména DDT v šedesátých letech a v neposlední řadě jaderného nebezpečí za studené války si postupně nacházel místo v podvědomí většiny obyčejných lidí. Charakteristické pro tyto problémy je, že byli, nebo ještě jsou „globální“¹⁹.

V rámci Evropské unie (EU) je motorem v boji proti znečišťování, změnám proti klimatu a pro zavedení obnovitelných zdrojů energie v současnosti zase Německo. Stovky směrnic EU vyžadují, aby členské státy zavedly různé ekologické zákony. Tyto směrnice jsou vypracovány ředitelstvím životního prostředí Evropské komise na návrh European Environmental Bureau (EEB) a Evropské rady ministrů životního prostředí. EEB představuje 143 Enviro-organizací z 31 zemí.²⁰

¹⁸ LEE, A. M. *Bestie se probouzí. Vzkříšení fašismu: od Hitlerových vyzvědačů po dnešní neonacistické skupiny a pravicové extremisty*. Brno: BB/art, 2004. s. 21-32.

¹⁹Zahrnuje celý lidský druh, planetu a její přírodu postihující ohrožení, které je důsledkem spolupůsobení lokálních nebo regionálních vlivů. Zdroj: MÁCHAL, A., J. HUSTÁK a SLÁMOVÁ. *Malý ekologický a environmentální slovníček*. 3. vydání. Brno: REZEKVIŤEK, 2001, s. 22. HRÁCH NA ZDI.

²⁰Environmentalism is fascism, *ecofascism.com* [online], © 2008 [cit. 2012-01-16]. Dostupné z WWW: <<http://ecofascism.com/review26.html>>.

3. ZELENÁ TÉMATA EVROPSKÉ ULTRAPRAVICE

Zelená. To je barva, která je nerozlučně spojena s ekologickými organizacemi. Ukazuje se, že existuje mnoho - „hnědých ekologů“, kteří šíří své myšlenky, tj. ideje extrémní pravice i pod pláštěm šetrného vztahu k životnímu prostředí. Nová zpráva Heinrich-Böll-Stiftung ukazuje, že ekologické iniciativy jsou stále častěji infiltrovány neonacisty. Některé části zelených hnutí jsou v současnosti tak radikální, že přitahují různé neonacisty a extremisty. Jako příklad radikálních názorů můžeme uvést britského vědce Jamese Lovelocka, který ve svém článku na téma *Alternativa* k nové vlně ekofašismu napsal „*Je na čase si uvědomit, že tradiční ekologie nedokázala zabránit klimatické katastrofě. Její požadavek na okamžité snížení spotřeby selhala a její postupný zánik otevírá cestu pro vlnu fašistických ekologů, kteří odmítají demokratické svobody*“²¹.

Dalším radikálním představitelem je Pentti Linkola. Byl to finský rybář a ekologický filozof. Zatímco například Lovelock dává víru v moderní techniku, Linkola navrhuje obrátit se na fašistický primitivismus. Jejich jediným bodem shody je, že je nutno za tímto účelem přerušit demokracii. Linkola představa tkví v postavení autoritativního, ekologického režimu, který by okamžitě eliminoval poptávku spotřebitelů. Pentti Linkola píše o apokalyptických klimatických změnách. Naznačuje, že jsme již minuli naše šance života na planetě, takže to, co musíme udělat, je začít odstraňovat lidské a technické výdobytky civilizace, omezit migraci, zmenšit populaci, omezit technický vývoj a zastavit technologický výzkum²².

3.1 Současný vývoj ultrapravicové politiky v Evropě

Současné populistické ultrapravice v Evropě šly postupem času úplně jiným směrem, než ostatní sociální, křesťanské a demokratické strany. Našly parlamentní oporu hlavně v Západní Evropě. Jejich rétorika zaměřená na anti-imigrační politiku souzní se značným množstvím voličů.

Geert Wilders je známý díky svým názorům na omezení imigrace, a to především z těch států, které nejsou členy tzv. Západního světa. Je rovněž znám jako obhájce

²¹ An alternative to the new wave of ecofascism, *guardian.co.uk* [online], © 2012 [cit. 2012-01-17]. Dostupné z WWW: <<http://guardian.co.uk/commentisfree/cif-green/2010/sep/16/authoritarianism-ecofascism-alternative>>.

²² Pentti Linkola Fansite, *penttilinkola.com* [online], © 2006 [cit. 2012-01-17]. Dostupné z WWW: <http://penttilinkola.com/pentti_linkola/ecofascism>.

svobody projevu a kritik islámu. Mezi jeho kontroverzní návrhy patří i návrh na zákaz Koránu v Nizozemsku, Rakousku, Itálii, Francii a Dánsku. Všechny krajně pravicové strany v posledním desetiletí úzce spolupracovaly s jejich vládami. V Norsku, Švýcarsku a Finsku se představitelé ultrapravice stali uznávanou součástí národní politiky a hrají klíčovou úlohu při definování veřejné diskuse kolem kultury rozmanitosti či multikulturalismu.

Krajně pravicové strany, které sbíraly podporu ze všech směrů, se jí nakonec dočkaly. Hlavně díky politickým a organizačním schopnostem jsou voleny do parlamentů na celém kontinentu. Politikové často argumentují tím, že se dali ke krajní pravici proto, že se nepodařilo v tradiční politice řešit problémy přistěhovalců. Neobvyklá prohlášení evropských politiků ale občas ztrácejí jistou logiku. Angela Merkelová, kancléřka Spolkové republiky Německo a předsedkyně konzervativních křesťanských demokratů (CDU) sama v roce 2010 prohlásila, že "Multikulturalismus naprosto selhal". Prezident Nicholas Sarkozy prohlásil, že Francie nechce imigranty. A bývalý premiér Silvio Berlusconi prohlásil, že Itálie nikdy neměla být multi - etnická Země.²³

Dle některých vlivných zastánců průmyslu je ekologická krize jen technický problém. Podle nich je hospodářský růst něco daného a díky technickému růstu se znečištění samo od sebe bude snižovat. Zastánci technického řešení se zpravidla vyhýbají diskuzím o radikálním přechodu na šetrné technologie. Postupem času se však kvůli nižším výrobním nákladům přesunují takzvané nešetrné technologie do rozvojových zemí. Tím se však zdaleka dané problémy nevyřešily. Jen se některé přesunuly na jiné místo. A ne každý problém lze takto řešit. Například devastace lesů a nadměrné využívání půdy jsou problémy týkající se téměř všech zemí jak v Evropě, tak po celém světě. Je tedy zjevné, že technický pokrok, který je mnoha lidmi v současnosti brán jako univerzální řešení, se zdá krátkozraký a neuvážený²⁴.

Krajní pravice využívá strachu z imigrace, ekologických problémů a strachu o těchto tématech diskutovat, aby nedošlo k narušení tradičních hodnot. Daří se jí hlavně kvůli využívání hospodářského sociálního strachu, nedostatku důvěry v demokratické

²³Eyes to the far right – Le Monde diplomatique – English edition, *mondediplo.com*[online], © 2011 [cit. 2012-01-18]. Dostupné z WWW: <<http://mondediplo.com/blogs/eyes-to-the-far-right>>.

²⁴ An alternative to the new wave of ecofascism, *guardian.co.uk*[online], © 2012 [cit. 2012-01-17]. Dostupné z WWW: <<http://guardian.co.uk/commentisfree/cif-green/2010/sep/16/authoritarianism-ecofascism-alternative>>.

vládnutí, nebo například rostoucí legitimizaci islámu v Evropě či nárůst násilných akcí radikálních islamistů.

3.2 Nejsilnější ultrapravicové strany po roce 1990 v Evropě.

3.2.1 Rakousko

Název strany: Svobodná strana Rakouska (Freiheitliche Partei Österreichs - FPÖ)

Klíčové osoby: Heinz-Christian Strache (vůdce FPÖ).

Tato strana míchá prvky liberalismu a nacionalismu. V současnosti je třetí nejsilnější v Rakousku. Názory FPÖ jsou založeny na pěti hlavních bodech²⁵:

- Žádné nastoupení Turecka do Evropské unie
- Žádné rušení EU politiky v Rakousku
- Žádné zvyšování rakouského příspěvku k EU
- Omezit rakouský zákon o občanství
- Zastavit zneužití systému azylu

„Západ do rukou křesťanů,“ je jedním z oblíbených propagandistických sloganů FPÖ, kterou rozhořčuje, že islám se svými 500 000 věřících je v Rakousku druhým náboženstvím. Největší strach u části obyvatelstva panuje hlavně z tureckých přistěhovalců. V rakouské části Vorarlbersko shromáždila v roce 2010 FPÖ, která se nestydí používat slogany jako „invaze“ tureckých přistěhovalců ohrožujících „sociální smír“, více než pětinu hlasů. Mezi další hesla strany patří například „Více síly pro naši vídeňskou krev. Věříme v naši mládež“²⁶.

3.2.2 Belgie

Název strany: Vlámský zájem (Blaams Belang -VB)

Klíčová postava: Bruno Valkeniers (prezident VB od roku 2008)

²⁵ Politický systém: Vláda, parlament, ústava a další informace o politickém systému. *Atvantage Austria* [online]. © 2012 [cit. 2012-02-16]. Dostupné z WWW: <<http://www.advantageaustria.org/international/zentral/business-guide-oesterreich/exportieren-nach-oesterreich/zahlen-und-fakten/auf-einen-blick/politisches-system.cs.html>>.

²⁶Rakousko opět brojí proti Turkům, *presseurop.eu* [online], © 2012 [cit. 2012-01-19]. Dostupné z WWW: <<http://www.presseurop.eu/cs/content/article/225041-rakousko-opet-broji-proti-turkum>>.

Současná strana nastoupila po Vlámském bloku, která změnila svůj název po kontroverzním procesu v roce 2004. Podle jejího programu vyplývá, že bojuje za samostatné Vlámsko. To znamená, že cílem je rozpuštění belgické státní struktury a vzniku samostatného státu Vlámsko. Strana mluví přísně o svých antisemitských názorech a obhajuje vlámskou samosprávu. Velký zájem je zaměřen na identitu a strana ostře reaguje na přistěhovalce. Staví se k zachování kulturní identity a identity svých vlastních lidí.²⁷

3.2.3 Dánsko

Název strany: Dánská lidová strana (DPP)

Klíčová postava: Pia Kjaersgaard (předsedkyně DPP)

Ultrapřavicová DPP zaznamenala ve všeobecných volbách roku 2011 mírný pokles podpory v Dánsku a získala 12,3%. Nyní je oporou středopravé vládní koalice. Hned poté zavedla novou přísnou azylovou politiku a snížení pomoci rozvojovým zemím. Dále DPP oznámila svůj záměr prosazovat úplné zastavení všech přistěhovalců ze Třetího světa do Dánska.

3.2.4 Francie

Název strany: Národní fronta (FN)

Klíčová postava: Marine Le Pen (Předsedkyně FN)

Podle Marine Le Pen, která nastoupila na post vůdce strany po svém otci Jean-Marie Le Penovi, je zdroj všech problémů Francie jasný. Přistěhovalci. Přistěhovalci jsou zodpovědní za nezaměstnanost ve Francii, rostoucí zločinnost a přetěžování sociálních služeb v zemi.

FN se snaží o vystoupení z eurozóny, dále obnovu hraničních kontrol a trestu smrti, zastavení veškeré imigrace a přednost Francouzů na domácím pracovním trhu. FN v minulosti figurovala jako rozcestí, které rozděluje pravici a ubírá hlasy vládnímu Lidovému hnutí²⁸.

²⁷Vlaams Belang, vlaamsbelang.be [online], © 1012 [cit. 2012-01-19].

Dostupné z WWW: <<http://www.vlaamsbelang.be/35/>>.

²⁸Euroskop.cz – Nepřehlédněte – Národní fronta už pro Francouze není extremistická, euroskop.cz [online], © 2005 [cit. 2012-01-19]. Dostupné z WWW: <<http://www.euroskop.cz/332/18709/clanek/narodni-fronta-uz-pro-francouze-neni-extremisticka/>>.

3.2.5 Německo

Název strany: Republikánská strana (REP)

Svaz německé lidové strany (DVU),

Národní demokratická strana (NPD)

Klíčová postava: Strany nemají dominantního vůdce.

Krajní pravice v poválečném Německu se projevila především jako neonacistické hnutí mládeže, které často uskutečňovalo svá shromáždění. Skládalo se většinou z neloajlní a rasistické mládeže a to jak na východě, tak i na západě země. Avšak žádná ze tří německých krajně pravicových stran, nezaznamenává větší pokrok na národní úrovni. V poslední době je hlavně slyšet o NPD, která má své zástupce i v zemských parlamentech, přestože se jí snažila spolková vláda zakázat, což spolkový ústavní soud zamítl.

Všechny tři výše uvedené krajně pravicové strany mají ve spolkové republice Německo (SRN) stejnou charakteristiku: agresivní nacionalismus, neshovívavost k cizincům, menšinám a ostatním cizím komunitám. Dále je to propagace biologických a sociálně – darwinistických idejí. Uznávají vládu jednoho vůdce, jemuž jsou podřízeni ostatní občané. A hlavně členové stran se nestrání použití násilí k propagaci a prosazení vytyčených cílů.

3.2.6 Řecko

Název strany: Řecká Přední

Klíčová postava: Makis Voridis (předseda, Řecká Front)

Její postavení ilustruje bezvýznamnost strany na domácí půdě a srovnání slabosti krajně pravicové politiky v Řecku s ultrapravicovými stranami v jiných evropských zemích. Strana zdůrazňuje význam vlasteneckých sil v boji proti globalizaci.

3.2.7 Itálie

Název strany: Severní liga

Národní aliance

Federální ministr: Umberto Bossi (leader, Liga severu),

Spolkový prezident: Angelo Alesandri

Xenofobní Liga severu a post-fašistická Národní aliance vstoupily do pravicové koalice Silvia Berlusconiho a staly se vládnoucími stranami po volbách v roce 2001. Strany propagují radikální názory, jako například dát povolení pobřežní strážní střílet po

obchodnících s lidmi a jsou přesvědčení, že EU řídí pedofilové. Po zařazení Ligy severu do vlády byly slyšet obavy ze všech částí Evropy. V listopadu roku 2011 Berlusconi odstoupil a byl nahrazen Mario Montim. Liga byla jediná hlavní strana, která se stavěla proti nové vládě.

3.2.8 Nizozemí

Název strany: Seznam Pima Fortuyna (LPF)

Klíčovou postavou: Mat Herben (předseda, LPF)

Strana dodnes nese jméno svého předchůdce Pima Fortuyna, holandského politika, státního úředníka, sociologa, spisovatele a profesora, který byl zastřelen. Zakladatel Pim Fortuyn byl otevřeně veselý člověk, Jeho zástupce Joao Varela byl sám černý přistěhovalec. Někteří kritici tvrdí, že Pim Fortuyn byl méně radikální než jiné evropské krajní pravice. Fortuyn byl ale známý svým silným anti-imigračním postojem.

V jejím čele dnes stojí Mat Herben, bývalý mluvčí ministerstva obrany a současný mluvčí strany. Jsou však pochybnosti, zda LPF může přežít v dlouhodobém horizontu bez svého zakladatele. LPF kandiduje za nulovou imigraci a propaguje, že islám je krokem "zpět", politika LPF představuje unikátní holandskou extrémní pravici²⁹.

3.2.9 Norsko

Název strany: pokrok strany (Progress Party)

Klíčová postava: Siv Jensen (předseda strany pokrok)

Progress Party, jedna z nejúspěšnějších evropských pravicových stran je nyní v defenzivě po tom, co její bývalý člen zmasakroval 77 lidí ve jménu boje proti přistěhovalcům. Progress Party v parlamentu v roce 2009 získala ve volbách 41 z 169 křesel, je to její dosavadně největší výsledek v historii. Progress Party staví na upozorňování před nebezpečím rostoucího muslimského vlivu v Norsku. Strana maximálně využívá strachu voličů z přistěhovalců a muslimské expanze³⁰.

3.2.10 Portugalsko

Název strany: Lidová strana

Klíčová postava: Paulo Portas (předseda Lidové strany)

²⁹Europe's far right /Gallery /guardian.co.uk, *guardian.co.uk* [online], © 2011 [cit. 2012-01-19]. Dostupné z WWW: <<http://www.guardian.co.uk/gall/0,,711990,00.html>>.

³⁰ English : FrP, *frp.no* [online], ©2012 [cit. 2012-01-19]. Dostupné z WWW: <http://www.frp.no/no/Andre_sprak/English/>.

Portugalské parlamentní volby letos v březnu vyhrála lidová strana po dosažení téměř 9% hlasu. Dá se říct, že Lidová strana prosazuje striktně anti-imigrační politiku. Stala se součástí pravicové koalice. Portas se zavázal zavést přísné limity na imigraci, aby se zabránilo přenosu dalších národních pravomocí na EU.

3.2.11 Švýcarsko

Název strany: Švýcarská lidová strana (SVP)

Klíčová postava: Christoph Blocher (Leader, SVP)

SVP nejlépe popíšeme jako ostře pravicovou. Strana má vedení zaměřené silně na anti-přistěhovaleckou politiku, ale její populistický vůdce Christoph Blocher trvá na tom, že není rasista. Po volbách v roce 1999, se strana stala druhou nejsilnější politickou silou ve Švýcarsku. V roce 2011 se s necelými 27% stala Švýcarská lidová nejsilnější stranou ve Švýcarsku³¹.

3.2.12 Spojené království

Název strany: Britská národní strana (BNP)

Klíčová postava: Nick Griffin (předseda BNP)

Britská národní strana se hlásí k britskému nacionalismu a vystupuje proti masové imigraci a členství Spojeného království v Evropské unii. Ekonomický program strany je středový, vystupuje proti vyhraněnému kapitalismu i ekonomickému socialismu. V roce 2010 se jí podařilo získat ve všeobecných volbách 1.9%³².

3.3 Evropská ultrapravice a náboženství

Pro nacisty vždy bylo a pro mnoho dnešních ultrapravicových stoupenců dodnes je křesťanství především učením s nálepkou židovství. Jako alternativu nabízí náboženství spočívající v uctívání kultu krve, půdy, vycházející z völkisch ideologií. Současní neofašisté dokonce přirovnávají devastaci životního prostředí a potlačování nacionalismu k ničení původních kultur křesťanskými misionáři. Z určitého pohledu je logické, že neofašisté užívají i judaismu a křesťanství (biblických textů) jako protikladu ke svým myšlenkám. Kritikové často poukazují na 26. -28. Verš 1. kapitoly Genesis „I řekl bůh: Učiňme člověka, aby byl naším obrazem, podle naší podoby. Ať lidé panují

³¹Europe's far right /Gallery /guardian.co.uk, *guardian.co.uk* [online], © 2011 [cit. 2012-01-20]. Dostupné z WWW: <<http://www.guardian.co.uk/gallery/0,,711990,00.html>>.

³²British National Party, *bnp.org*[online]. © 2012 [cit. 2012-01-20]. Dostupné z WWW: <<http://www.bnp.org.uk>>.

nad mořskými rybami a nad nebeským ptactvem, nad zvířaty a nad celou zemí i nad každým plazem, plazícím se po zemi “ Z těchto veršů a jim podobným biblických textů je často odvozováno judeo-křesťanské podmaňování přírody člověkem. Biblické texty se tedy mohou zdát v naprostém rozporu z ekofašistickou ideologií, která chápe člověka jako jeden článek z mnoha a v porovnání s přírodou jako bezvýznamného. Zastánci křesťanství však oponují tím, že tyto texty nejsou pokynem k bezohlednému využívání přírody, ale příkazem k jejímu moudrému spravování³³.

Daleko více, než s křesťanstvím souzní současná ultrapravice s novým globálním ekologickým hnutím Gaia. Podle církve se jedná o znovuoživení pohanství. Na druhou stranu je i toto hnutí známé svým odmítáním křesťanství. Ideologie Gaii vycházejí z principu sjednocení všeho organického a anorganického okolo tzv. Matky Země, což pak utváří jeden komplexní samoregulační systém. Je směsí vědy, pohanství, mysticismu, a feminismu³⁴. Jeho hlavním oficiálním představitelem je hnutí Nev Age. Ale právě to, jaké hodnoty Gaia uctívá a z čeho se skládá, se nápadně podobá völkisch ideologiím a v určitých rysech i ekofašismu.

3.4 Zelení a hnědí

Na první pohled dvě neslučitelné skupiny lidí s naprosto odlišnými názory. Jsou jak dva odpuzující se protipóly. V současnosti proti sobě stojí v Západní Evropě zelení, kteří stojí za původem kampaní proti rasismu a zastávají se multikulturní společnosti. Naopak neofašisté jsou odpůrci přistěhovalectví, feminismu, partnerství homosexuálů a legalizace lehkých drog. Tato hnutí si vysloužila ve společnosti nové pojmenování a to „nová levice“ a „nová pravice“. Podle Ferdinanda Müllera-Rommela³⁵ jsou voliči obou skupin odcizeni od ostatních stran. Zelení přitahují s jejich levicově liberálními hodnotami intelektuály, zaměstnané v terciárním sektoru nesouvisícím s produkčním sektorem, ultrapravicové hnutí naopak přitahují voliče s averzí vůči sociálnímu státu,

³³ LIBROVÁ, H. *Pestrí a zelení: Kapitoly o dobrovolné skromnosti*. vyd. VERONICA, ekologické středisko ČSOB a hnutí DUHA. Brno 1994. s. 26-27.

³⁴Gaiaworship - The New Pagan Religion, contenderministries.org [online]. © 2002 [cit. 2012-02-02]. Dostupné z WWW: <<http://contenderministries.org/UN/gaia.php>>.

³⁵Ferdinand Müller-Rommel: Profesor srovnávací politologie a ředitelem Centra pro studium demokracie na University of Lüneburg, Německo. Zdroj: Ferdinand Muller-Rommel, us.macmillan.com[online]. © 2008 [cit. 2012-01-20]. Dostupné z WWW: <<http://us.macmillan.com/author/ferdinandmullerrommel>>.

menšinách a imigrantů. Ultrapravicí žádaná tvrdá morálka stojí v protikladu k dnešnímu volnému myšlení zelených.³⁶

3.4.1 Nová levice

Abychom mohli správně určit, co to vlastně nová pravice je, musíme pochopit i její protipól. Kritika nové levice je zaměřena hlavně na kapitalistickou, imperialistickou, vykořisťující, kolonialistickou, rasistickou, netolerantní, pokryteckou, moralizující a represivní politiku západní civilizace. Nová levice může nabírat podobu různě zaměřených antiglobalizačních hnutí.

Do nové levice patří například i protiválečné hnutí, hnutí za práva černochů, anti-koloniální hnutí ve třetím světě, feminismus, hnutí za právo na potrat, homosexuální hnutí, atd. Konkrétně v České republice je to strana NAL (nová antikapitalistická levice). Tyto organizace se dají také dále rozdělit podle toho, čím se zabývají. Buď na politické, ekonomické nebo morálně – kulturní scéně.³⁷

3.4.2 Nová pravice

V dnešní době, kdy se ekologická krize spolu se zhoršujícími hospodářskými podmínkami stávají čím dál více ožehavým tématem, se v Evropě dostávají do popředí nacionalistické a dokonce i neofašistické a neonacistické myšlenky. Postupem času vznikají na evropském kontinentu různé neofašistické a neonacistické skupiny. Dokonce se v nich objevují i intelektuálové.

Počátky takzvané nové pravice (hnědá část) spadají do 70. let 20. století. V této části se sdružují odpůrci Nové levice, komunismu a socialismu. Název Nová pravice je používán hlavně v Evropě, ale například v USA jsou to hlavně konzervatisté. Tomuto směru předcházely tři základní proudy. A to libertarianismus³⁸, tradicionalismus³⁹ a antikomunismus⁴⁰.

³⁶PEČÍNKA, P. Hnědí a zelení: Vzájemný boj, ale i prorůstání. *Hnědí a zelení: Vzájemný boj, ale i prorůstání* [online]. ©2006(1) [cit. 2012-01-20]. Dostupné z WWW: <<http://blisty.cz/art/36578.html>>.

³⁷Dr. Roman JOCH. Teze Nová levice, Nová pravice. *VŠE: Vysoká škola ekonomická* [online]. [cit. 20. Ledna 2012-01-20]. Dostupné z WWW: <<http://kie.vse.cz/wp-content/uploads/2009/11/5IE300-teze-nova-levice-pravice.pdf>>.

³⁸Tato strana je o obyčejném americkém nápadu libertarianismu. Jiní lidé používají libertarianismus slova odkazovat se na anti- kapitalistická liberálnost nebo anarchismus. Libertarianismus je myšlenka na vládu. Libertariáni si myslí, že násilí je dovoleno jen pro sebeobranu a také, že žádný nemá právo odstartovat násilí proti ostatním lidem nebo vzít věci ostatním. Zdroj: Libertarianismus, wikipedia.infostar.cz [online]. [cit. 20. Ledna 2012-01-22]. Dostupné z WWW: <<http://wikipedia.infostar.cz/l/li/libertarianism.html>>.

Je zajímavé, že neo-konzervativci byli původně levicově založená strana, sociálně demokratičtí intelektuálové, kteří reagovali na Novou levici a postupně v průběhu 70. let přešli na pravici. Kritizovali hlavně kulturně-morální rebelantství Nové levice, dále se kritiky vztahovaly k anti-americké zahraniční politice a na negativní důsledky sociálních programů⁴¹. Z výše uvedeného vyplývá, že směřování krajní levice a krajní pravice je si v mnoha myšlenkových proudech blízké, pro prosazení svých cílů využívají obdobné postupy.

V Evropě se v současnosti neofašistické skupiny nazývají Novou pravicí. Jejich myšlenky a ideje však nápadně vycházejí z klasického fašismu z první poloviny dvacátého století. Využívají ekologii jako předmět pro své mystické ztvárnění přírodního světa. Tyto myšlenky vycházejí z takzvané völkisch ideologie z doby přednacistického Německa. Z dnešního pohledu jsou to právě Německé neofašistické skupiny, u kterých je nejvíce patrná völkisch ideologie. Ekologický výklad se nám tedy z pohledu neofašistů může zdát značně pokřivený. Můžeme z toho ale vyčíst například jednoduchou obhajobu entopluralismu⁴². Jde o představu rozdělení jednotlivých regionů dle nacistických představ, podle kterých jsou tradice a jazyk regionu mysticky svázány s „krajinou předků“.

Právě na tomto příkladu si můžeme ukázat, že i když mají mnoho společného, nejsou nacisté a se současnou krajní pravicí identičtí. Nacisté se zaměřovali především na uchování čistoty rasy, zatím co dnešní fašisté se snaží o zachování své kultury⁴³.

³⁹Tradicionalistický konzervatismus, tradicionalismus, hájí určitý stav, který v minulosti byl, naše tradice. Tradicionalismus z podstaty vyznává pluralitu tradic, neříká, která je lepší a která horší. Ani nemůže - nemá pro takové hodnocení k dispozici žádná kritéria. Zdroj: KUBALČÍK, J., *Angažovaný vs. hodnotový konzervatismus*. [online]. © 2008 [cit. 2012-01-22].

Dostupné

z WWW:

<http://konzervativnistrana.cz/sksmain/clanky/texty/konzervatismus_monarchie_re.htm>.

⁴⁰Anti-komunismus – můžeme říct, že jde o názorové stanovisko, odporující určité doktríně, politickému programu, soustavě hodnot atp., tedy všemu tomu, co komunismus bezesporu je. Zdroj: STROBACH, V., *Antikomunismus a režim*. [online]. © 2005 [cit. 2012-01-22].

Dostupné z WWW: <<http://www.advojka.cz/archiv/2009/3/antikomunismus-a-rezim>>.

⁴¹Dr. Roman JOCH. Teze Nová levice, Nová pravice. *VŠE: Vysoká škola ekonomická* [online].

[cit. 20. Ledna 2012-01-20]. Dostupné z WWW: <<http://kie.vse.cz/wp-content/uploads/2009/11/5IE300-teze-nova-levice-pravice.pdf>>.

⁴²Etnopluralismus je teoretický koncept tak zvané Nové pravice. Trvá na tom, že se národy vyznačují nezměnitelnými kulturními identitami - které je mají chránit před cizími vlivy. Proto národy musejí být od sebe přísně odděleny. Za druhé musejí klást důraz na svoji vnitřní homogenitu. Etnopluralismus se takto proměnil v kulturní a vyhraněný nacionalismus. Kritici ho také nazývají “rasismem bez ras”. Zdroj: ŠTERN, I., *Neonacismus na vstupu 6: Etnopluralismus*. [online]. ©2009[cit. 2012-01-24]. Dostupné z WWW: <<http://vera-tydlitova.eblog.cz/ivan-stern-neonacismus-na-vzestupu-6-etnopluralismus>>.

⁴³ In BIEHLOVÁ, J., STAUDENMAIER, P. *Ekofašismus. Poučení z německé zkušenosti*. Olomouc: Votobia, 1999. s. 45-78.

3.5 Budoucnost ultrapravicové politiky v EU

Z pohledu nacionalistické politiky ultrapravicových stran se zdá, že se blíží její neodvratný konec. V době, kdy stát ztrácí svou identitu zastíněn takzvanou globalizací, která spočívá v nástupu nadnárodních organizací, jako je například Evropská unie, nebo OSN a v neposlední řadě také globální ekonomika, se nacionalistická politika pomalu vytrácí. Je paradoxem, že právě zánik nacionalistické politiky a nástup globalizace značně napomáhá ke vzniku většinou agresivních etnických forem nacionalismu, které může spojovat například náboženství, region, nebo rasa⁴⁴.

Stejně jako se völkisch hnutí nakonec převrhlo do nacistického hnutí, se to samé může stát i v současnosti. A to zejména kvůli tomu, že v těchto hnutích se sdružují lidé s touhou po nacionalismu, autoritarismu a charismatických vůdcích. Nejlepším příkladem je Anders Behring Breivik. Národností Nor, bývalý člen ultrapravicové strany Progress Party s extrémně pravicovou orientací a protiislámskými postoji¹⁰. Psychologové u Breivika shledali maligní narcismus. Dne 22. července 2011 spáchal v Norsku teroristický útok, při kterém dohromady zemřelo 77 lidí. Motivací mu byly jeho ideové myšlenky. Věřil, že jeho jednání je nutné pro dobro západní společnosti.

⁴⁴HEYWOOD, A. *Politické ideologie*. 4. vydání. Plzeň: Aleš čeněk, s.r.o, 2008. s. 182–183.

4 ZELENÁ TÉMATA ČESKÉ ULTRAPRAVICE

Nedostatek zemědělské půdy, vyčerpání surovin, likvidace původních druhů, devastace životního prostředí spojená s ohrožením lidského zdraví, strach z jaderných nebo chemických havárií, zhoršující se ekonomické podmínky, to vše jsou podmínky vedoucí k nespokojenosti a dokonce strachu obyčejných lidí, kteří hledají klid bez stresu konzumní společnosti. Takové podmínky i v České republice (ČR) připravují živnou půdu pro ultrapravici (hnědá část) která postupně infiltruje zelenou část. Ať už totiž chceme nebo ne, lze poměrnou část zelených témat spojit s nacionalismem, tradicionalismem a xenofobií⁴⁵.

Co se týče společnosti, tak nesmíme brát naši kulturu jako naprosto protipřírodní. Člověk je přece jen pořád její součástí ať chce, nebo ne. Dá se říct, že konzumní společnost nastoupila na tuto cestu jen špatným směrem a je ji ale třeba koordinovat. Největší vliv na to má asi moderní ekonomika. Její neomezený růst a expanze výslovně přírodu ohrožují. Součástí pokusů o ochranu životního prostředí jsou analýzy zaměřené na soužití současné společnosti s přírodou. To nás přivádí k otázce, lze li u nás nebo ve světě nalézt environmentální hnutí, které by propagovalo čistý a vyšší zájem přírody bez svých sociálních zájmů? Mnoho autorů se domnívá, že nejpravděpodobnějším nástupcem je takzvaná hlubinná ekologie⁴⁶. Ta se domnívá, že příroda má hodnotu sama o sobě, tzv. ekocentrismus s tím, že lidé jsou prý rakovinou na tváři země.

4.1 Zelená a hnědá politika v České republice

Jako i jinde v Evropě, ani u nás se nevyhýbá vzájemné překrývání zelených a hnědých (nebo nahnědlých) částí. Ale zdaleka ne tak výrazné, jako u našich západních sousedů v Německu, kde ultrapravicové strany využívají zelené myšlenky ke svým záměrům v daleko větší míře, než u nás. To, že se oba tyto směry v ČR navzájem překrývají, je dáno hlavně tím, že u zrodu strany zelených (SZ) stála i hnědá část. V současné době ale tyto složky hrají ve straně jen okrajovou roli. Strana zelených se zaměřuje na multikulturní a demokratický směr s orientací na západoevropské postmaterialistické hodnoty. Sama o sobě je spíš levicově orientovaná.

4.1.1 Zelená (environmentální) politika v České republice

⁴⁵PEČÍNKA, P. Hnědí a zelení: Vzájemný boj, ale i prorůstání. *Hnědí a zelení: Vzájemný boj, ale i prorůstání* [online]. ©2006(1) [cit. 2012-01-27]. Dostupné z WWW: <<http://blisty.cz/art/36578.html>>.

⁴⁶KELLER, J. *Sociologie a ekologie*. Praha: Sociologické nakladatelství, 1997, s. 110-126.

Environmentální politika se u nás, jako i jinde ve světě řídí určitými pravidly. A to objevením ekologického problému, formulací cílů a strategií, legitimizací, shromažďováním podpory a následným rozvíjením ekopolitiky. Tento cyklus většinou vzniká stejně jako ostatní druhy politik, nespokojenými občany a potřebou vyřešení daného problému. Konkrétně pro ČR je charakteristická situace zanedbalosti ekologických problémů v minulosti a časová naléhavost jejich řešení. Nástrojů k dosažení cílů je celá škála. Od využití práva, vědy, použitím ekonomických nástrojů, až po využití morálky, vzdělání, nebo osvěty⁴⁷. Do subjektů zapojených při vytváření environmentální politiky spadají:

1. stát a jeho instituce;
2. justice;
3. politické strany a politici;
4. zájmové organizace, nátlakové skupiny a lídři;
5. firmy, institucionální investoři, finanční instituce,
6. odborníci a poradci;
7. lobbisté;
8. média;
9. veřejnost a spotřebitelé;
10. mezinárodní organizace.

Pohled společnosti na ochranu životního prostředí jak jí známe dnes, se začal formovat až v 80. a 90. letech dvacátého století. Předtím nebyl na biosféru⁴⁸ brán větší zřetel a příroda se s činností člověka musela jednoduše vyrovnat zpravidla sama.

V současné přírodní filozofii je možně rozlišit dva základní myšlenkové proudy. První je *antropocentrický* proud. Je nejrozšířenější a značně umírněný. Považuje člověka jako měřítko věcí. Hodnota všeho se poměřuje od lidské společnosti. Jinak řečeno, aby společnost mohla žít kvalitní život, musí se postarat a dosažení a uchování zdravého životního prostředí a propagování udržitelného rozvoje. Druhý je *biocentrický*

⁴⁷JANČÁŘOVÁ, I. *Ekologická politika*. Brno: Masarykova universita, 2004, s. 22-29. Edice učebnic Právnické fakulty MU, č. 353.

⁴⁸Veškerý oživený prostor na Zemi; živými organismy osídlená část zemské kůry, ovzduší a vod. Zahrnuje oblasti veškerého rozšíření organismů. Zdroj: MÁCHAL, A., J. HUSTÁK a SLÁMOVÁ. *Malý ekologický a environmentální slovníček*. 3. vydání. Brno: REZEKVÍTEK, 2001, s. 22. HRÁCH NA ZDI.

proud (etika úcty k životu). Zakládá na kritice antropocentrického přístupu, v něm spatřuje hlavní důvod ekologické krize, přelidnění a vymírání druhů⁴⁹.

I když jsou první čistě ekologické proudy v tehdejší Československu spojeny s Chartou 77, první oficiální strana zelených, Československá strana zelených (ČSZ) byla vyhlášena 24. listopadu roku 1989. Nedlouho po ní vznikla také strana Zelená alternativa (ZA), která se hlásila k programu evropských zelených. Dne 6. ledna 1990 se následně zástupci zelených z Prahy, z jednotlivých českých krajů, Moravy, Slovenska a Zelené alternativy sloučili do Strany zelených (SZ).

Bohužel již od počátku se SZ vyznačovala absencí ekologických osobností a v neposlední řadě také špatnou volební kampaní. Po roce 1990 se převážně Pražská SZ, která byla velice radikální a málo ekologicky orientovaná, zaměřila na spolupráci s tehdejší ultrapravicí, jako byla například ultrapravicová strana Sdružení pro republiku – Republikánskou stranu Československa. V té době se přes polovinu členů hlásilo k pravici a zbytek členů směřoval spíše ke středu. Pravicově orientovaní členové považovali SZ za příliš levicovou. Později přešly více jak dvě třetiny členů k pravici. Ta projevovala sympatie jak ke členům SZ, tak i k jejich ekologickým iniciativám. Jejich požadavky se v devadesátých letech opíraly například o přeměnu jaderné elektrárny Temelín na zábavní park, rozšíření železniční dopravy, snížení hranice trestní zodpovědnosti na 14 let, povinou práci vězňů, nebo zpřísnění poskytování podpory v nezaměstnanosti. Po roce 2000 se program SZ zaměřil více na bezpečnost, jako například prevence užívání drog, nebo zkvalitnění práce policie⁵⁰.

V současnosti se program Strany zelených podle jejich webových stránek vyznačuje především vizí takzvané zelené demokracie. Ta se vyznačuje ekologickou udržitelností a sociální citlivostí. Cíle SZ se zaměřují hlavně na vybudování ekologicky a sociálně udržitelné společnosti, globální odpovědnost, nebo rovnoprávnost mužů a žen⁵¹.

V Evropě se většinou zelení považují spíše za levicově zaměřené. Tomu se ovšem SZ v ČR snaží vyhnout a prezentuje se spíše jako středová. O zařazení strany se však dá silně polemizovat. Podle současné ultrapravice je její zaměření jasné. Ekologická filozofie se přetváří do ideologie, když se začne řídit svými poučkami a ne zkušenostmi.

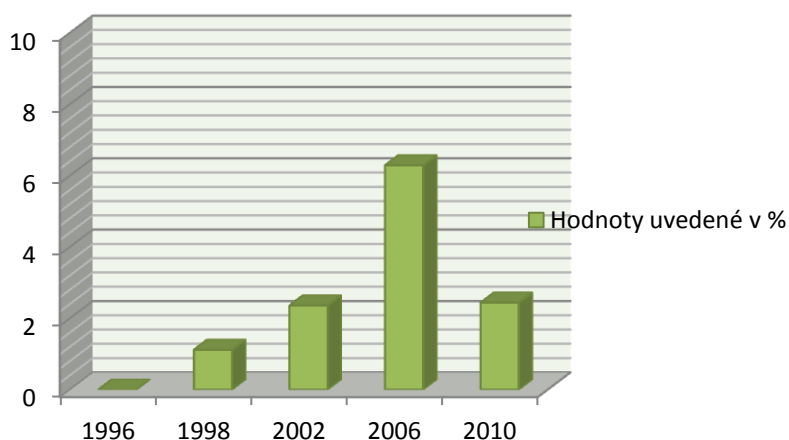
⁴⁹ LISA, A., PÁNA, L. *Environmentální politika*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2011, 176 s.

⁵⁰ PEČÍNKA, P. *Zelená zleva?: Historie ekologických stran v Evropě*. Praha: G plus G, s.r.o., 2002, s. 190-204.

⁵¹ Strana zelených, *Strana zelených - programové cíle*. [online]. © 2012 [cit. 2012-01-28]. Dostupné z WWW: <<http://www.zeleni-litomerice.cz/strana-zelenych/>>.

V oblasti politických stran je to ovšem úplně jinak. Ideologie jako taková ztrácí svůj původní smysl a stává se politickým programem, který je z určitého pohledu značně otupen. Důvodem je lepší přijatelnost pro společnost jako celek. Příkladem může být třeba jaderná energie. Místo toho, aby zelení propagovali ukončení používání v jakékoliv formě, upozorňují na další rizika a možné důvody odložení jaderného tendru. Důvod je jednoduchý. Příliš radikální názory by je mohly stát hlasy⁵².

Graf č. 1: Hlasy získané SZ ve volbách do poslanecké sněmovny ČR⁵³.

➤ Mladí zelení

Pokud jde o občanská sdružení se zelenou tematikou, zaměřená na mladé lidi v ČR, můžeme si jako nejlepší příklad uvést sdružení Mladí zelení. Z jejich memoranda vyplývá jasný zájem o politiku, kulturu, ochrana svobody a solidarity a především ochrana životního prostředí (podobné völkisch ideologiím), nenajdeme zde ale žádné náznaky ultrapravicových nebo antisemitských prvků⁵⁴.

⁵²KOHÁK, E. *Zelená svatozář: kapitoly z ekologické etiky*. 3. vydání. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2002, s.

⁵³ Vlastní výpočty.

⁵⁴ Memorandum o.s. Mladí zelení a Strany zelených. *Mladí zelení* [online]. © 2011, 20. 9. 2011 [cit. 2012-02-17]. Dostupné z WWW: <<http://www.mladizeleni.cz/2011/09/memorandum-o-s-mlade-zeleni-a-strany-zelenych/>>.

4.1.2 Ultrapravicová politika v České republice

Pravicový extremismus můžeme jako i jinde ve světě i u nás rozlišit hlavně podle jeho ideové orientace. A to na tři základní směry. nacionální populisty, neofašisty a neonacisty. Podle používaných charakteristik a strategií se však jasně rozdělít nedají⁵⁵.

Nacionální populisté se vyznačují především v přístupu k politice. Na rozdíl od dalších dvou skupin se nacionální populisté vyznačují zájmem o aktuální politiku. Pohybují se v rámci zákona a převažuje u nich snaha vyhybat se rasistickým a antisemitským projevům. Místo toho propagují nesmyslnost multikulturalismu. To samo ale nezařazuje Nacionální populisty do krajní pravice. Musíme si však uvědomit, že neonacisté a neofašisté se politicky neangažují a moderní politiku odsuzují. To jim ale nebrání v neveřejné spolupráci.

Neofašismus a neonacismus navazují na stejnou historii a ideologii. Projevují se u nich stejné rysy a principy, jako je například antikomunismus, antidemokratismus, vůdcovství a nacionalismus. Rozlišují se ale v jednotlivých neo-myšlenkách. Zatímco neonacismus preferuje rasovou otázku, tedy význam sjednocení bílé rasy, neofašismus zakládá na nacionalismu a ideji silného státu. V současné době se zájem obou skupin čím dál více zaměřuje na současnou politiku. Jejím nástrojem v tomto směru se má stát právě nacionální populismus.

4.1.3 Struktura ultrapravice v ČR po roce 1989

Za krajně pravicové strany, které se v průběhu posledních dvaceti let na české scéně vystřídaly v ČR, ale v dnešní době nefungují, můžeme považovat tři politické strany. A to Národní stranu (NS) která už zanikla, Sdružení pro republiku – Republikánskou stranu Československa (SPR-RSČ), Dělnickou stranu (DS).

Nejznámější ultrapravicovou stranou u nás je bezpochyby SPR-RSČ, která vznikla již v roce 1989. Hlavním lídrem strany se stal Miroslav Sládek, pozdější zakladatel strany Republikánů Miroslava Sládka (RMS). SPR-RSČ se postupně podařilo v ČR získat dominantní postavení v sektoru ultrapravicové politiky a klasickým příkladem ultrapravicově-populistické strany na území ČR. I když v roce 1998 zažila černé období, když se ocitla ve finanční tísní a roku 2001 nakonec skončila v konkurzu, neznamenalo

⁵⁵ ŠTERN, I. Neonacismus na vzestupu 1 - Pravicový extrémismus. *Toulání se slovy* [online]. © 2009 [cit. 2012-02-17]. Dostupné z WWW: <<http://vera-tydlitova.eblog.cz/ivan-stern-neonacismus-na-vzestupu-1>>.

to úplný konec. Nedlouho potom byla založena strana RMS, která se nakonec roku 2008 opět sloučila s Republikánskou stranou Čech, Moravy a Slezska, Republikánskou unií a Radikálně republikánskou stranou v SPR-RSČ.

Prezentuje se jako jediná vlastenecká strana a její program se vyznačuje silným sociálním populismem a sociální politikou, díky které se snaží oslovit co nejširší okruh lidí. Podle ní je hlavním problémem tzv. amerikanizace naší společnosti, romská otázka a přistěhovalci. Strana se ovšem nestaví proti ochraně životního prostředí. Určité body programu, hlavně v části zabývající se životním prostředím a zemědělstvím, však má silný ekofašistický nádech. V jejich programu se dozvídáme, že jejich cílem je:

1. Zajistit komplexní rozvoj venkova podporou těch, kteří zde žijí nebo těch, kdo se rozhodnou venkov posílit a oživit. Neexistuje půda bez rolníků, venkov bez venkovanů v dobrém slova smyslu. Proto bude mou vytvářet podmínky pro rozvoj vesnic a zvýšení jejich atraktivity zvláště pro mladé lidi. Zvláštní výhody budou mít tradiční usedlosti, historická území a stavby.
2. Ochraňovat venkovské komunity a dát jim prostředky k dalšímu vývoji. Ochraňovat lesy, zlepšovat jejich kvalitu a rozlohu.
3. Omezit možnosti cizinců při získávání půdy⁵⁶.

Dne 7. prosince 2010 Nejvyšší správní soud rozhodl na návrh vlády pozastavit činnost SPR-RSČ.

Další stranou je NS, která vznikla roku 1996. Z určitého pohledu můžeme stranu vnímat jako vlasteneckou, s cítěním pro národní tradice. Vychází tedy z tzv. obranného tradicionalismu. Hlavní problémy podle ní musíme hledat hlavně v neoliberalismu, EU, komunismu a islamismu. Zásadní změny by podle ní měly nastat v postavení Parlamentu. Jeho kompetence by měly být značně omezeny, Senát úplně zrušen a nastolen prezidentský režim. Strana se ale i přesto pohybovala v mezích politického radikalismu. NS pro svůj program vybírala témata týkající se hlavně kriminálních činností imigrantů, menšin a cizinců. Islamismus jako takový byl v NS poměrně novým tématem. Po ukončení celého vedení v roce 2009 je jako politická strana nefunkční.

⁵⁶DENÍKPOLITIKA. *Sdružení pro republiku – Republikánská strana Československa (SPR-RSČ) – program – Deník proti.: program – Deník proti* [online]. © 2008, 24.6.2010 [cit. 2012-01-31]. Dostupné z WWW: <<http://www.denikpolitika.cz/strana/spr-rsc-sdruzeni-pro-republiku-republikanska-strana-ceskoslovenska/program>>.

Důvodem ukončení nejspíš bylo nenaplnění stranických ambicí a nezájmu širší veřejnosti.

Dalším představitelem ultrapravice je Dělnická strana, která vznikla 20. prosince 2002 z popudu bývalých členů SPR-RSČ pod názvem Nová síla. Program DS vyplývá z celkového odporu vůči ilegálním přistěhovalcům, homosexuálům a romské politice v ČR. Celkově všechny sociální skupiny, které DS považuje za cizí, zásadně odmítá. Na tuto problematiku navazují další požadavky, jako například vystoupení ČR z EU a NATO, nebo obnova trestu smrti. Roku 2008 vznikla v DS odnož Ochranné sbory Dělnické strany (OSDS), která byla roku 2009 zaregistrována pod názvem Dělnická mládež (DM). Jako ochranu před kapitalistickým a materiálním světem považuje DM kulturní revoluci. Převažujícím faktorem u této skupiny je snaha prosazení národního socialismu. Na protestních akcích a demonstracích se k DS posléze začaly připojovat i neregistrované skupiny, jako například Národní odpor a Autonomní nacionalisté. Všechny snahy DS vyvrcholily roku 2008, kdy proběhla tzv. bitva o Janov. Po demonstraci DS a autonomních nacionalistů, se pochod účastníků přesunul směrem k Janovu, kde se střetli jak s obyvateli romského původu, tak i s policií. Je zajímavé, že neromští obyvatelé Janova, kteří si už předtím dlouhodobě stěžovali na Romy, se přidali na stranu demonstrantů. Nejzajímavější ovšem na tomto incidentu je, že účastníci obou stran se nebránili použít zbraně a hrubé násilí.

Nejvyšší správní soud nakonec na návrh vlády dne 17. února 2010 označil DS za stranu ovládanou militantními rasisty a rozpustil ji z důvodu její protiústavní činnosti. Jádro strany se posléze přesunulo pod DSSS, s kterou už předtím spolupracovala.

4.1.4 Česká ultrapravice v současnosti

Jako jediná dnes funkční ultrapravicová strana je Dělnická strana sociální spravedlnosti (DSSS). Dá se říct, že dnes pod DSSS spadají všechny již jmenované strany⁵⁷. V posledních parlamentních volbách pod ní kandidovalo celkem 336 osob - Dělnická strana sociální spravedlnosti 189, Sdružení pro republiku - Republikánská strana Československa 16, Národní prosperita 2, Demokratická strana Československa 1, Moravané 1, Dělnická strana 1 a zbytek tvořili nestraníci. Ve volbách do Poslanecké sněmovny získala 1,14 %.

⁵⁷SMOLÍK, J. a T. ŠMÍD a KOLEKTIV AUTORŮ. *Vybrané bezpečnostní hrozby a rizika 21. století*. Brno: Masarykova universita, 2011, s. 51-59.

Program DSSS je silně postaven proti menšinám a zahraniční politice. Zato ale klade důraz na sociální témata. Určitou část v programu zaujímá i ochrana životního prostředí a podpora venkova jako například „Bezvýhradná podpora železniční dopravy“. Prioritou např. by mělo být používat jí na přepravu nákladů či na přepravu celých kamionů. Dále součástí volebního programu je i zvýšit počet chráněných krajinných oblastí a důsledná kontrola činnosti v nich. Byznys nesmí zvítězit nad čistou přírodou. Zákaz prodeje půdy cizincům. Soběstačnost ČR ve výrobě potravin je hlavním cílem DSSS. Rozvoj zemědělství a kvalitní podmínky pro kultivaci krajiny a prostředí venkova musí být jedním z hlavních národních zájmů⁵⁸.

I když jsou v současnosti ultrapravicové strany radikálnější než v devadesátých letech a jejich činnost je více medializovaná, počty jejich příznivců postupně klesají. Proto se snaží přebírat styly od svých západních sousedů, kteří mají svá témata daleko více propracována.

4.2 Občanská sdružení s ultrapravicovou tematikou

DSSS nabízí alternativu i mladým lidem. V roce 2009 jako součást strany vzniklo občanské sdružení s názvem Dělnická mládež (DM). Jeho myšlenky, stejné ideje jako v DSSS a cíle, se nápadně v mnoha směrech podobají völkisch idejím. Jak sama DM propaguje „Má za cíl sdružovat mladé občany České republiky na základě jejich spříznění s idejemi sociálními a národními“. DM se snaží mladým lidem nabídnout určitý smysl života spočívající v pěstování ušlechtilé duše, řádu a zodpovědnosti. Podle sdružení je liberalismus ukázkou konzumního způsobu života, který odmítá. Do jeho programu patří společenské tábory a aktivity v přírodě, zájmové kroužky a sportovní turnaje. Co se týče samotné přírody, DM se staví za přísnou ochranu životního prostředí a upozorňuje na ekologické problémy v celé ČR⁵⁹. Společenská výchova a aktivity, které sdružení nabízí, se v mnoha směrech shodují s programem samotného völkisch hnutí. Můžeme zde dobře pozorovat balancování mezi ochranou životního prostředí a radikálním environmentalismem na území ČR. Musíme si položit otázku, kdy se vliv výchovy mladých lidí v DM stává pro společnost škodlivou.

⁵⁸ Program. *Dělnická strana sociální spravedlnosti* [online]. © DSSS 2010 [cit. 2012-01-31]. Dostupné z WWW: <<http://www.dsss.cz/program>>.

⁵⁹ Programové cíle Dělnické mládeže (DM). *Občanské sdružení DĚLNICKÁ MLÁDEŽ* [online]. © 2010 [cit. 2012-01-31]. Dostupné z WWW: <<http://www.delnickamladez.cz/nas-program>>.

Ale nejznámějším sdružením je v ČR bezpochyby ultranacionalistická Vlastenecká fronta (VF). Byla založena 17. listopadu a je silně nacionalisticky orientovaná. Program VF je klasickou ukázkou ultrapravicového myšlení v ČR. Je zaměřen hlavně na rodinu, vnitřní a zahraniční politiku, nebo na národní hospodářství, do kterého spadá i ekologie. Ale na rozdíl od ostatních sdružení tohoto typu, jako je například DM, se zdají cíle o oblasti zelených témat značně umírněné:

1. Zvířata se nesmějí stát pro lidi hračkou, nebo neživou věcí, musí se na ně vztahovat účinný zákon na jejich ochranu a právo na pomoc. Žádají omezení pokusů na zvířatech pouze na nezbytné účely (lékařský a veterinární výzkum) a zpřísnění postihů za týrání zvířat.
2. Výchova k ekologickému způsobu života, který bude co nejméně namáhat životní prostředí u nás, zaostává za evropským standardem. Požadují tedy zlepšení ekologické výchovy na školách všech stupňů.
3. Navrhují formou daňových úlev zvýhodnit ty podniky i jednotlivce, kteří se chovají ohleduplně k životnímu prostředí a uplatňují nové technologie, které šetří přírodní zdroje a prostředí a naopak chtějí zvýšit finanční postihy a daňové zatížení znečišťovatelů životního prostředí⁶⁰.

Mezi další registrovaná ultrapravicová sdružení patří například Vlastenecká liga (VL), nebo Národní fronta castistů (NFC). Tyto spolky ale v současné době nemají ve společnosti významnější vliv.

4.2.1 Neregistrovaná sdružení s ultrapravicovou tematikou

Co se týče sdružení, která nejsou registrovaná, hlavními zástupci jsou v ČR Národní odpor a Autonomní nacionalisté. Tyto skupiny převážně využívají na sobě nezávislé buňky, ve kterých se sdružuje většinou deset až dvacet členů. Výhoda spočívá převážně v nezávislosti jednotlivých buněk, ochraně před infiltrací a následným narušením chodu sdružení⁶¹. Ačkoliv se obě sdružení oficiálně v politice neangažují a populistickou ultrapravicí odmítají, v pozadí pravidelně spolupracují například s DSSS.

Co se týče neregistrovaných mládežnických hnutí, klasickým příkladem je sdružení Svobodná mládež (SM). V zelených tématech sice vyhrazený postoj nemá, ale je klasickým ultrapravicovým hnutím, vyznačujícím se velkou aktivitou a značnou

⁶⁰Akční program Vlastenecké Fronty. *Vlastenecká fronta* [online]. © JaPa 2003 [cit. 2012-02-01]. Dostupné z WWW: <<http://www.vlasteneckafronta.cz/program.html>>.

⁶¹SMOLÍK, J. a T. ŠMÍD a KOLEKTIV AUTORŮ. *Vybrané bezpečnostní hrozby a rizika 21. století*. Brno: Masarykova universita, 2011, s. 58.

publicitou. Již na svých internetových stránkách pobízí čtenáře k vytváření a propagaci ultrapravicových letáků, vytváření street artu⁶², založení buněk a zúčastňování se různých akcí, popřípadě je chtějí pořádat⁶³.

4.3 Nebezpečí ekofašismu pro děti a mládívě

Téměř všechny režimy v historii se u své propagandy zaměřovaly také na děti. Ať šlo o Hitlerjugend nebo například pionýry v ČSSR. Dětská psychika se v průběhu dospívání vyvíjí a mozek dotváří až v osmnácti letech. Myšlení člověka je do značné míry ovlivněno výchovou, která mu byla poskytnuta. Základním působícím prvkem je zde rodina. Právě zde by se mohl vyvíjet základní citový vztah k přírodě a biosféře jako celku.

Nepochybně sem patří i prostředí, ve kterém jedinec vyrůstá, ale výrazný vliv na vnímání přírody má především škola. Jejím prvořadým úkolem je vzdělávání. To je ale vždy spjato s výchovou, stejně jako pochopení ekologie. Rozdíly mezi jednotlivými školami jsou značné. Nejvíce znatelné je to u přístupu pedagogů. Otázkou ale zůstává, jestli si vůbec současné školství uvědomuje svou výjimečnou roli ve vývoji myšlení, souvisejícího v přístupu lidí k životnímu prostředí. Další část výchovy spadá pod různé instituce a organizace⁶⁴.

Postupem času, kdy jsou dospělí lidé čím dál více informováni, se o otázky týkající ekofašismu přestávají zajímat a odmítají se o nich dále bavit. I z toho důvodu se díky indoktrinaci⁶⁵ zástupci ekofašismu snaží intenzivněji ovlivňovat převážně děti. Tento trend je nejvýznamnější v USA, kde se dostal až do školského prostředí. Někteří kritici nazývají děti v amerických školách tzv. „Obamovou mládeží“. Jedná se o to, že už od raného věku jsou jim vštěpovány politické názory. Na tom by samo o sobě nebylo nic

⁶² Termín převzatý z angličtiny (v doslovném překladu „pouliční umění“) označující vesměs nepovolené nebo jen dodatečně schválené umělecké intervence do veřejného prostoru. Street art jako svébytný umělecký druh úzce navázal na graffiti, ale v současné době využívá množství technik od samolepek (tzv. stickering), šablon a plakátování, až po trojrozměrná díla. Zdroj: Street art. In: ŠTEFKOVÁ, Z. *Street art-Artlist-databáze současného umění* [online]. © 2006 [cit. 2012-02-01]. Dostupné z WWW: <<http://artlist.cz/?id=156>>.

⁶³ Svobodná mládež: přidej se!. *Svobodná mládež* [online]. © 2009 [cit. 2012-02-01]. Dostupné z WWW: <<http://www.svobodnamladez.org/p/pridej-se.html>>.

⁶⁴ Sborník z konference *Hledání odpovědi na výzvy současného světa (se zvláštním zřetelem na otázky životního prostředí): Fórum vysokoškolských učitelů*. Praha 2, Albertov: Přírodovědná fakulta UK, 2000.

⁶⁵ Soustavné získávání jednotlivců i skupin pro přijetí určité politické, nacionální, náboženské a jiné doktríny. Násilné formy převýchovy v intencích určité stranické ideologie za současné blokády či bariéry objektivních informací. Zdroj: Pojem indoktrinace. *ABZ slovník cizích slov* [online]. © 2005 [cit. 2012-02-01].

Dostupné z WWW: <<http://slovník-cizich-slov.abz.cz/web.php/slovo/indoktrinace>>.

špatného, kdyby jim ale samotní vyučující nevštěpovali, které strany by měly děti podporovat a jaké ne. To samé platí i v přístupu k životnímu prostředí. Ve Velké Británii se kampaň pro klimatické změny ministerstva školství snažila upozornit děti pomocí spotů. Byly ale značně přemrštěné. Nejvyšší soud nakonec povolil využívání těchto spotů ve školách s tím, že před jejich spuštěním musí být děti upozorněny na některé nepravdivé informace⁶⁶.

V České republice se ve školství zatím taková témata nevyskytují. Naopak je to u některých (hlavně ultrapravicových) občanských organizací, která myšlenky a ideje přebírají ze západní kultury. Musíme si, ale položit otázku jestli tato situace v českém školství přetrvá a do jaké míry je výchova v oblasti ekologie pro děti prospěšná a kdy už se přelévá do oblasti tzv. vymývání mozků, demagogie⁶⁷ a ekofašismu.

⁶⁶Ekofašismus se zaměřuje na děti. KREMLÍK, V. *FreeGlobe* [online]. © 2011 [cit. 2012-02-02]. Dostupné z WWW: <<http://freeglobe.parlamentnilisty.cz/Articles/380-ekofasismus-se-zameruje-na-deti.aspx>>.

⁶⁷ Demagogie je využívání zkreslených zjednodušených argumentů, působících zejména na city a předsudky, k ovlivňování jednotlivců a skupin. Zdroj: Demagogie. *ABZ slovník cizích slov* [online]. © 2005 [cit. 2012-02-02]. Dostupné z WWW:<<http://slovník-cizich-slov.abz.cz/web.php/slovo/demagogie>>.

5 ANALÝZA NÁZORU MLADÝCH LIDÍ NA EKOFAŠISMUS

5.1 Příprava a realizace výzkumu

Výzkumným cílem dotazníkového šetření je analýza názoru mladých lidí na ekofašismus. Úkolem výzkumu bylo zjistit potencionální nebezpečí české ultrapravice a její oslovení mladé generace v České republice.

Konkrétní výzkum je zaměřen na následující aspekty:

- a) Zjistit, jaký názor mají respondenti na výchovu a ochranu v oblasti ekologie na území ČR.
- b) Zjistit názor mladých lidí na extrémistické ultrapravicové skupiny v ČR.
- c) Analyzovat míru povědomí respondentů v oblasti potencionálního nebezpečí české ultrapravice na mladé lidi.

Pro maximální aktuálnost a objektivitu probíraného tématu byla zvolena metoda dotazníkového šetření, které bylo s pokyny pro vyplnění rozesláno jednotlivým respondentům elektronickou poštou a na sociální síť Facebook. Dotazníkové šetření pobíhalo v termínu od ledna 2012 do března 2012. Cílová skupina je s ohledem na zamření bakalářské práce složena jak z mužů, tak i z žen ve věku 15 až 25 let. V dotazníkovém šetření bylo osloveno celkem 115 respondentů odpovídajícího věku. Návratnost dotazníku byla 37%, což znamená 42 přijatých dotazníků. K vyhodnocení otázek bylo využito grafické znázornění ve 100 % hodnotách.

Tabulka č. 1: Rozdělení respondentů dle věku a pohlaví⁶⁸

věk	muži	ženy
15-20	13	12
21-25	10	7
Celkový poče	23	19

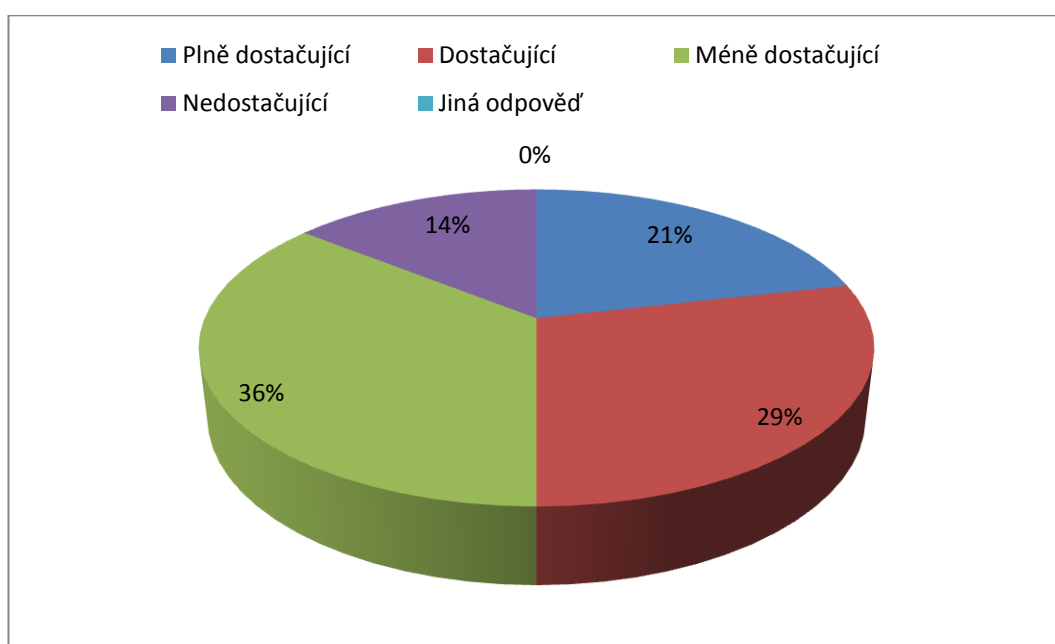
⁶⁸ Vlastní výzkum

5.2 Vyhodnocení dotazníkového šetření

Otázka č. 1 - Jaký máte názor na současnou výuku ekologie v českém školství?

Cílem otázky bylo zjistit, jestli je výuka ekologie z pohledu mladých lidí v českém školství dostačující.

Graf č. 2: Četnost respondentů z hlediska názoru na současnou výuku ekologie v českém školství⁶⁹.

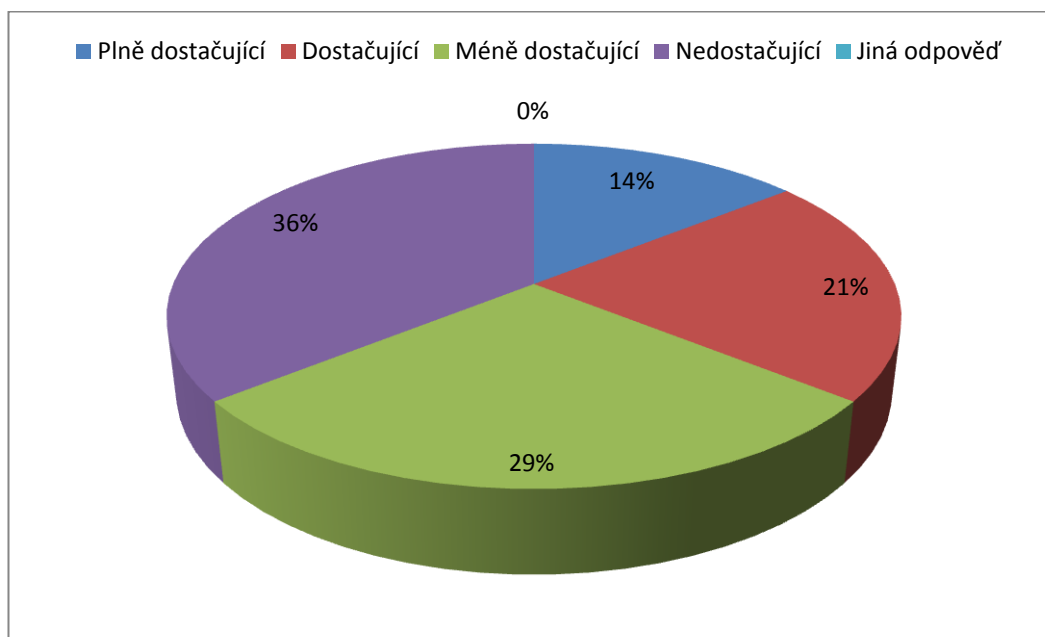

Názory respondentů na současnou výuku ekologie v českém školství se značně rozcházejí. Nejvíce respondentů (36%) shledalo výchovu v oblasti ekologie méně dostačující. Na druhou stranu nejméně procent získala odpověď nedostačující, která v součtu získala nejméně procent (14%). Z celkového součtu pozitivních a negativních otázek pak vychází na každé straně polovina (50%). Kolonka „jiná odpověď“ nebyla žádným z respondentů vyplněna.

⁶⁹ Vlastní výzkum

Otázka č. 2 - Jste spokojeni se současným stavem ochrany životního prostředí v ČR?
Otázka zjišťovala míru spokojenosti respondentů se současnou ochranou životního prostředí v ČR.

Graf č. 3: Četnost respondentů z hlediska názoru na současnou ochranu životního prostředí v ČR⁷⁰.

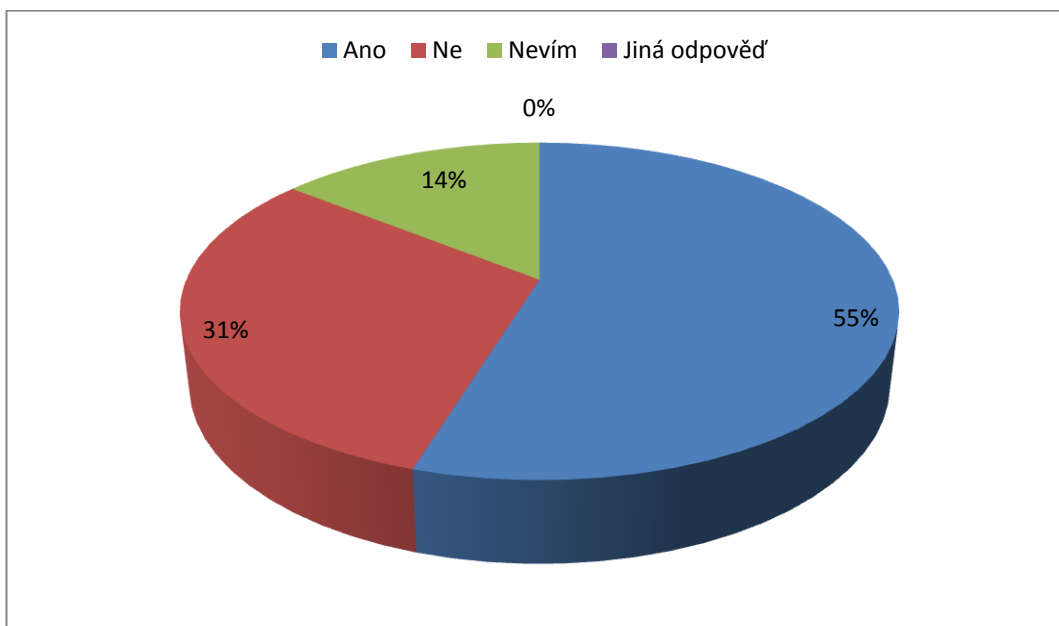
Ze získaných hodnot vyplývá, že více jak třetina tázaných respondentů je se současnou ochranou životního prostředí nespokojená. Jen 14 % z nich shledává ochranu životního prostředí za plně dostačující. Kolonka „jiná odpověď“ nebyla vyplněna žádným z respondentů vyplněna.

Otázka č. 3 - Myslíte si, že jsou extrémistické ultrapravicové skupiny (jako např. neonacističtí skinheads) svými myšlenkami a názory pro společnost ČR nebezpečná?

Cílem otázky bylo zjistit, jestli si respondenti uvědomují potencionální nebezpečí ultrapravicově extrémistických skupin v oblasti demagogie.

⁷⁰ Vlastní výzkum

Graf č. 4: Četnost respondentů z hlediska nebezpečí ultrapravicových skupin pro společnost v ČR⁷¹.

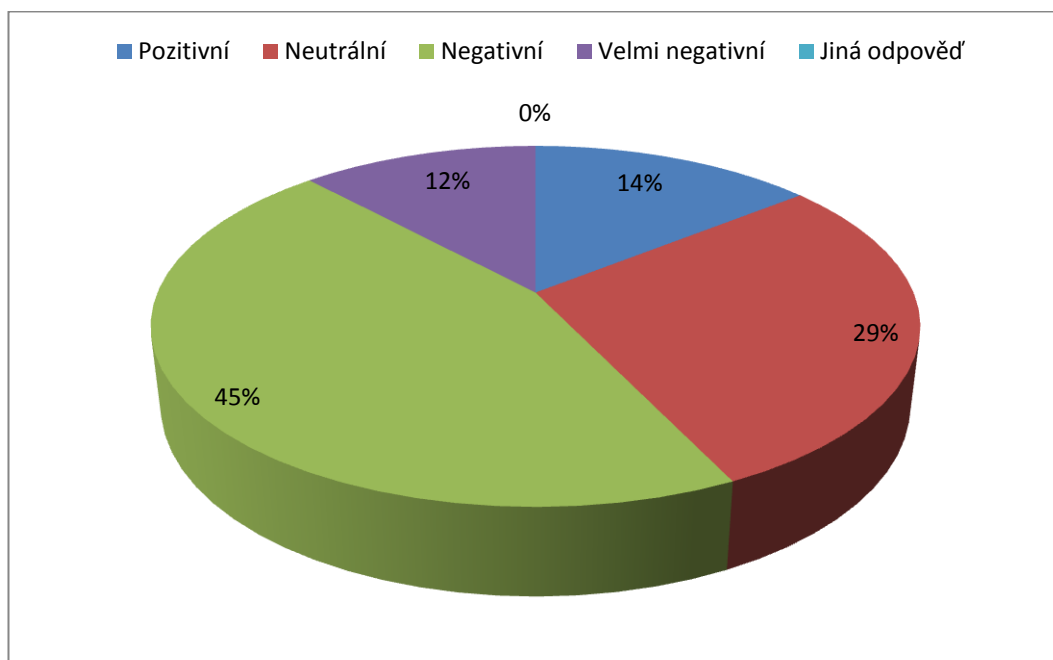
Hodnoty, které vyplývají z otázky č. 4, vypovídají o tom, že více jak polovina respondentů (55 %) si toto nebezpečí uvědomuje. Naopak ale téměř 1/3 z nich má opačný názor (31 %). Nejmenší část respondentů vyplnila odpověď „nevím“ (14 %) Kolonka „jiná odpověď“ nebyla vyplněna žádným z respondentů vyplněna.

Otázka č. 4 – Jaký máte vztah k minoritám (menšinám jako např. Romové, cizinci) v ČR?

Cílem této otázky bylo získání poznatku o tom, jaký mají mladí lidé názor na minority v ČR bez rozdílu k jaké straně, skupině nebo vyznání se hlásí.

⁷¹ Vlastní výpočty

Graf č. 5: Četnost respondentů z hlediska vztahu k menšinám v ČR⁷².

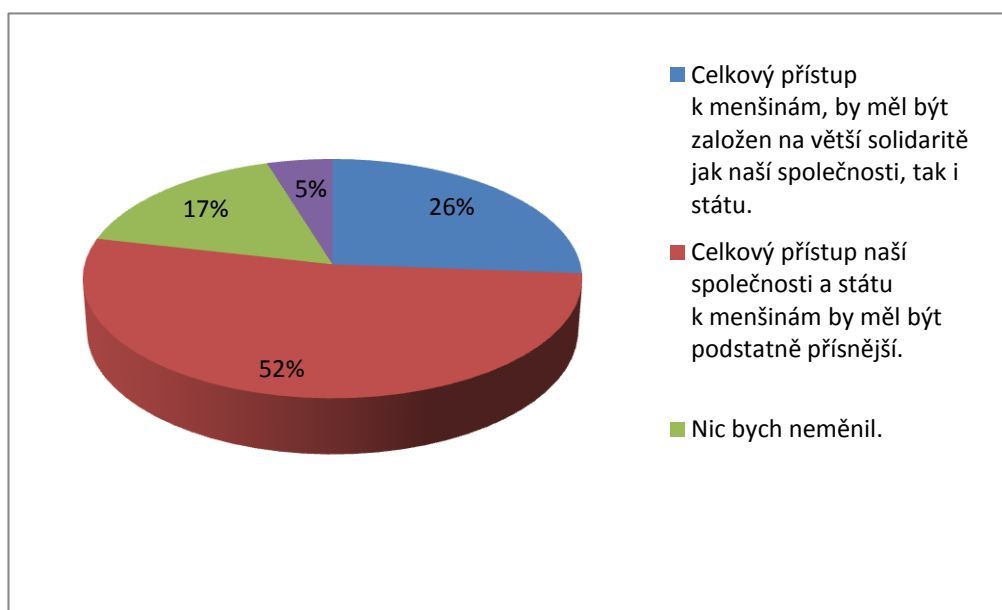
Téměř polovina (45%) z odpovědí respondentů zastává k menšinám negativní postoj. Přesně 1/9 z nich má k menšinám dokonce postoj velmi negativní. V součtu vyplývá, že negativní názor vzhledem ke vztahu k menšinám zastává více jak polovina tázaných respondentů (konkrétně 57 %). Kolonka „jiná odpověď“ nebyla vyplněna žádným z respondentů.

Otázka č. 5 – *Co si myslíte, že by se mělo především změnit ohledně menšin v ČR?*

Otázka mapovala názor respondentů ohledně jejich vnímání menšin z pohledu naší společnosti a ČR jako zástupce státní moci.

⁷² Vlastní výzkum

Graf č. 6: Četnost respondentů z hlediska změn ohledně menšin v ČR⁷³.

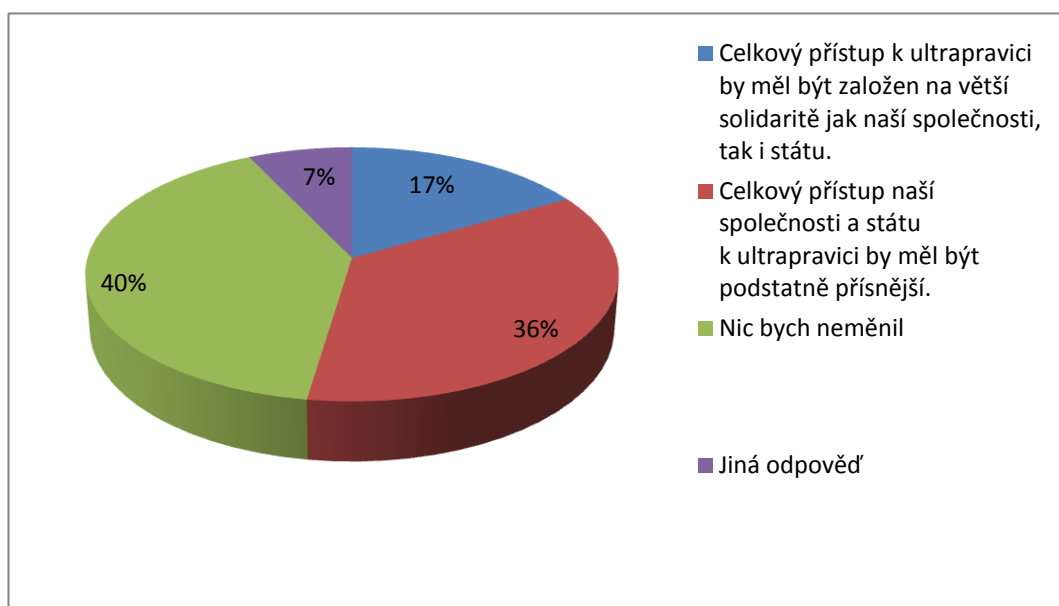
Těsně přes polovinu respondentů (51 %) odpovědělo na otázku „Co si myslíte, že by se mělo především změnit ohledně menšin v ČR“, že celkový přístup naší společnosti a státu k menšinám by měl být podstatně přísnější. Naopak na otázku odpovědělo „nic bych neměnil“ jen 16 % tázaných respondentů. Kolonku „jiná odpověď“ vyplnili dva respondenti (5 %). Obě odpovědi se shodují v tom, že celkový přístup není špatný, ale měl by být promyšlenější a komplexnější.

Otázka č. 6 – Co si myslíte, že by se mělo především změnit ohledně ultrapravice v ČR?

Otázka mapovala názor respondentů ohledně jejich vnímání ultrapravice z pohledu naší společnosti a ČR jako zástupce státní moci.

⁷³ Vlastní výzkum

Graf č. 7: Četnost respondentů z hlediska změn ohledně ultrapravice v ČR⁷⁴.

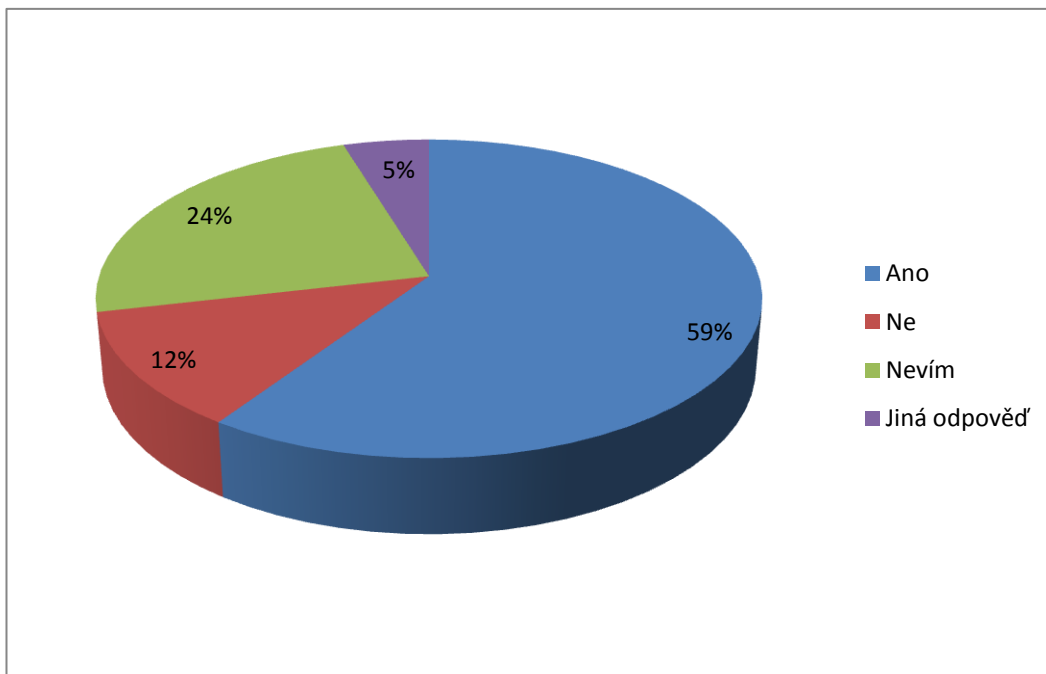

V této otázce získala nejvíce procent (40 %) odpověď „Nic bych neměnil“. Více jak 1/3 respondentů (36 %) by přístup společnosti a státu zpřísnila. V kolonce „jiná odpověď“ odpověděli tři respondenti. Tyto odpovědi se shodovali v latentním přístupu české společnosti a státu k této problematice. Jeden z tázaných respondentů odpověděl na otázku „Nelze demokratické principy uznávat pouze jednou stranou“.

Otázka č. 7 – *Myslíte si, že má česká ultrapravice v současnosti výrazný vliv na mladou generaci (především v oblasti svých názorů a myšlení)?* Cílem této otázky bylo získání hodnot o tom, jestli si mladá generace uvědomuje potencionální nebezpečí současné české ultrapravice především oblasti svých názorů a myšlení.

⁷⁴ Vlastní výzkum

Graf č. 8: Četnost respondentů z hlediska názoru na ovlivňování mladých lidí současnou ultrapravicí v ČR⁷⁵

Největší část respondentů (59 %) na otázku odpověděla „ano“. I když si větší část respondentů uvědomuje potencionální nebezpečí, tak nemalou část (24 %) odpovědí zabírají respondenti, kteří na tuto problematiku žádný názor nemají. Na třetím místě (12 %) se umístili respondenti, kteří jsou pro ultrapravicové názory. Kolonku „jiná odpověď“ vyplnili dva tázaní respondenti. Z těchto odpovědí vyplývá, že je třeba se touto problematikou zaobírat, ale vliv na mladou generaci není jen v rukou ultrapravice, ale celé naší společnosti.

⁷⁵ Vlastní výzkum.

ZÁVĚR

Cílem bakalářské práce je přiblížit problematiku týkající se ekofašismu jako takového. Hlavním cílem bylo zjistit, jestli současná ultrapravice dokáže ovlivnit mladou generaci v oblasti zelených tématik v ČR, tak i v Evropě. Z tohoto hlediska se nám nabízí otázka, kde je hranice mezi skutečnou ochranou přírody a ekofašismem, který snaží přes „zelená témata“ oslovit mladé lidi. A právě děti a mladiství jsou velmi ohroženou skupinou a také snadněji ovlivnitelní. Eliminování ekofašismu či rozkrývání různých environmentálních hnutí, není pouze věcí protixtremistické politiky a bezpečnostních orgánů. Velkou roli by zde měla sehrávat i rodina, škola, včetně různých zájmových kroužků a aktivit, kde by se mladí lidé měli dozvídat o ekologii a lokálních environmentálních subjektech, které v této oblasti vyvíjejí politické aktivity. Dlužno dodat, že krajní pravice v České republice nemá takovou podporu jako v západních evropských zemích a propojování „hnědé“ a „zelené“ politiky v našem prostředí má pouze marginální význam, přesto nelze tuto problematiku podceňovat, neboť je ve svém důsledku celospolečensky velmi závažná a nebezpečná.

V současnosti je ochrana životního prostředí jedním z hlavních tématů všech relevantních sil, které působí v českém politickém prostředí, a proto nehrozí nebezpečí, že by krajní pravice oslovila zelenými tématy větší část mladé generace. Je to i důsledkem toho, že v našem prostředí působí „Zelení“, tj. demokratická politická strana, která se dokonce dostala v minulých letech i do parlamentu, přestože tam moc dlouho nevydržela.

Na druhé straně je nutno konstatovat, že z dotazníkového šetření vyplývá, že si mladí lidé uvědomují nebezpečí krajní pravice a její účelovou politiku ve vztahu k životnímu prostředí, která nemá za cíl řešit nazrálé environmentální problémy, ale především získat volební podporu mladých lidí pro své mocensko-politické cíle.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Literární zdroje:

1. In BIEHLOVÁ, J., STAUDENMAIER, P. *Ekofašismus. Poučení z německé zkušenosti*. Olomouc: Votobia, 1999. ISBN- 80-7198-355-1.
2. HEYWOOD, A. *Politické ideologie*. 4. vydání. Plzeň: Aleš čeněk, s.r.o., 2008, ISBN 978-80-7380-137-3.
3. KOHÁK, E. *Zelená svatozář: kapitoly z ekologické etiky*. 3. vydání. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2002, ISBN 80-85850-86-9.
4. KOLEKTIV AUTORŮ. *Život ve třetí říši*. Praha: Naše Vojsko, 2006. ISBN-80-206-0811-7.
5. MAIEROVÁ, C. *Nacistické Německo: Nenávist u moci*. Brno: KMa, s.r.o., 2008, ISBN 978-80-7309-432-4.
6. KNAPP, V. *Problém nacistické právní filosofie*. Praha: Právnické knihkupectví a nakladatelství V. Linhart, 1947. ISBN- 80-86473-21-X
7. LEE, A. M. *Bestie se probouzí. Vzkříšení fašismu: od Hitlerových vyzvědačů po dnešní neonacistické skupiny a pravicové extremisty*. Brno: BB/art, 2004, ISBN-80-7341-370-1
8. LIBROVÁ, H. *Pestří a zelení: Kapitoly o dobrovolné skromnosti*. vyd. VERONICA, ekologické středisko ČSOB a hnutí DUHA. Brno 1994, ISBN-80-85368-18-8
9. KELLER, J. *Sociologie a elologie*. Praha: Sociologické nakladatelství, 1997, ISBN 80-85850-42-7.
10. JANČÁŘOVÁ, I. *Ekologická politika*. Brno: Masarykova universita, 2004, s. 22-29. Edice učebnic Právnické fakulty MU, č. 353. ISBN 80-210-3599-4.
11. MÁCHAL, A., J. HUSTÁK a SLÁMOVÁ. *Malý ekologický a environmentální slovníček*. 3. vydání. Brno: REZEKVÍTEK, 2001, HRÁCH NA ZDI. ISBN 80-902954-1-X.
12. LISA, A., PÁNA, L. *Environmentální politika*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2011, ISBN 978-80-87472-16-3.
13. PEČÍNKA, P. *Zelená zleva?: Historie ekologických stran v Evropě*. Praha: G plus G, s.r.o., 2002, ISBN 80-86103-58-7.
14. SMOLÍK, J. a T. ŠMÍD a KOLEKTIV AUTORŮ. *Vybrané bezpečnostní hrozby a rizika 21. století*. Brno: Masarykova universita, 2011, ISBN 978-80-210-5288-8.

15. *Sborník z konference Hledání odpovědi na výzvy současného světa (se zvláštním zřetelem na otázky životního prostředí): Fórum vysokoškolských učitelů*. Praha 2, Albertov: Přírodovědná fakulta UK, 2000.

Elektronické zdroje:

1. SVRŠEK J., *Ekofašismus (1)* [online],[2012-01-13]. Dostupné z WWW: <<http://natura.baf.cz/natura/2004/4/20040402.html>>.
2. Ernst Heinrich Philipp August Haeckel, *obinsonlibrary.com* [online], © 2011 [cit. 2012-01-13]. Dostupné z WWW: <<http://www.robinsonlibrary.com/science/natural/biography/haeckel.htm>>.
3. GILÍK, R. New Age – hnutí za zenitem?. *Vitalia.cz* [online]. © 2009 – 2012 [cit. 2012-01-13]. Dostupné z WWW:<<http://www.vitalia.cz/clanky/new-age-hnuti-za-zenitem/>>.
4. Nacionální socialismus, *Němci. 2. světová válka – historie NSDAP* [online], © 2011 [cit. 2012-01-13]. Dostupné z WWW: <<http://www.nemci-2ww.estranky.cz/clanky/historie-nsdap.html>>.
5. Nationalsozialistische Deutsche Arbeiterpartei (NSDAP) 1933-1945, *dhm.de* [online], © 2011 [2012-01-13]. Dostupné z WWW: <<http://www.dhm.de/lemo/html/nazi/innenpolitik/nsdap/index.html>>.
6. Environmentalism is fascism,*ecofascism.com* [online], © 2008 [cit. 2012-01-16]. Dostupné z WWW: <<http://ecofascism.com/review26.html>>.
7. An alternative to the new wave of ecofascism,*guardian.co.uk*[online], © 2012 [cit. 2012-01-17]. Dostupné z WWW: <<http://guardian.co.uk/commentisfree/cif-green/2010/sep/16/authoritarianism-ecofascism-alternative>>.
8. Pentti Linkola Fansite, *penttilinkola.com* [online], © 2006 [cit. 2012-01-17]. Dostupné z WWW: <http://penttilinkola.com/pentti_linkola/ecofascism>.
9. Eyes to the far right – Le Monde diplomatique – English edition,*mondediplo.com*[online], © 2011 [cit. 2012-01-18]. Dostupné z WWW: <<http://mondediplo.com/blogs/eyes-to-the-far-right>>.
10. Politický systém: Vláda, parlament, ústava a další informace o politickém systému. *Atvantage Austria* [online]. © 2012 [cit. 2012-02-16]. Dostupné z WWW: <<http://www.advantageaustria.org/international/zentral/business-guide->

- oesterreich/exportieren-nach-oesterreich/zahlen-und-fakten/auf-einen-blick/politisches-system.cs.html>.
11. Rakousko opět brojí proti Turkům, *presseurop.eu* [online], © 2012 [cit. 2012-01-19]. Dostupné z WWW: <<http://www.presseurop.eu/cs/content/article/225041-rakousko-opet-broji-proti-turkum>>.
 12. Vlaams Belang, *vlaamsbelang.be* [online], © 2012 [cit. 2012-01-19]. Dostupné z WWW: <<http://www.vlaamsbelang.be/35/>>.
 13. Euroskop.cz – Nepřehlédněte – Národní fronta už pro Francouze není extremistická, *euroskop.cz* [online], © 2005 [cit. 2012-01-19]. Dostupné z WWW: <<http://www.euroskop.cz/332/18709/clanek/narodni-fronta-uz-pro-francouze-neni-extremisticka/>>.
 14. Europe's far right /Gallery /guardian.co.uk, *guardian.co.uk* [online], © 2011 [cit. 2012-01-19]. Dostupné z WWW: <<http://www.guardian.co.uk/gall/0,,711990,00.html>>.
 15. English : FrP, *frp.no* [online], ©2012 [cit. 2012-01-19]. Dostupné z WWW: <http://www.frp.no/no/Andre_sprak/English/>.
 16. British National Party, *bnp.org*[online]. © 2012 [cit. 2012-01-20]. Dostupné z WWW: <<http://www.bnp.org.uk>>.
 17. Gaiaworship - The New Pagan Religion, *contenderministries.org* [online]. © 2002 [cit. 2012-02-02]. Dostupné z WWW: <<http://contenderministries.org/UN/gaia.php>>.
 18. Ferdinand Muller-Rommel, *us.macmillan.com*[online]. © 2008 [cit. 2012-01-20]. Dostupné z WWW: <<http://us.macmillan.com/author/ferdinandmullerrommel>>.
 19. PEČÍNKA, P. Hnědí a zelení: Vzájemný boj, ale i prorůstání. *Hnědí a zelení: Vzájemný boj, ale i prorůstání* [online]. ©2006(1) [cit. 2012-01-20]. Dostupné z WWW: <<http://blisty.cz/art/36578.html>>.
 20. Dr. Roman JOCH. Teze Nová levice, Nová pravice. *VŠE: Vysoká škola ekonomická* [online]. [cit. 20. Ledna 2012-01-20]. Dostupné z WWW: <<http://kie.vse.cz/wp-content/uploads/2009/11/5IE300-teze-nova-levice-pravice.pdf>>.
 21. Libertarianismus, *wikipedia.infostar.cz* [online]. [cit. 20. Ledna 2012-01-22]. Dostupné z WWW: <<http://wikipedia.infostar.cz/l/li/libertarianism.html>>.
 22. KUBALČÍK, J., *Angažovaný vs. hodnotový konzervatismus*. [online]. © 2008 [cit. 2012-01-22]. Dostupné z WWW: <http://konzervativnistrana.cz/sksmain/clanky/texty/konzervatizmus_monarchie_re.htm>.

23. STROBACH, V., *Antikomunismus a režim*. [online]. © 2005 [cit. 2012-01-22].
Dostupné z WWW: <<http://www.advojka.cz/archiv/2009/3/antikomunismus-a-rezim>>.
24. ŠTERN, I., *Neonacismus na vzestupu 6: Etnopluralismus*. [online]. ©2009 [cit. 2012-01-24]. Dostupné z WWW: <<http://vera-tydlitativa.eblog.cz/ivan-stern-neonacismus-na-vzestupu-6-etnopluralismus>>.
25. Strana zelených, *Strana zelených - programové cíle*. [online]. © 2012 [cit. 2012-01-28].
Dostupné z WWW: <<http://www.zeleni-litomerice.cz/strana-zelenych/>>.
26. Memorandum o.s. Mladí zelení a Strany zelených. *Mladí zelení* [online]. © 2011, 20. 9. 2011 [cit. 2012-02-17]. Dostupné z WWW: <<http://www.mladizeleni.cz/2011/09/memorandum-o-s-mlade-zeleni-a-strany-zelenych/>>.
27. ŠTERN, I. Neonacismus na vzestupu 1 - Pravicový extrémismus. *Toulání se slovy* [online]. © 2009 [cit. 2012-02-17]. Dostupné z WWW: <<http://vera-tydlitativa.eblog.cz/ivan-stern-neonacismus-na-vzestupu-1>>.
28. DENÍKPOLITIKA. *Sdružení pro republiku – Republikánská strana Československa (SPR-RSČ) – program – Deník proti.: program – Deník proti* [online]. © 2008, 24.6.2010 [cit. 2012-01-31]. Dostupné z WWW: <<http://www.denikpolitika.cz/strana/spr-rsc-sdruzeni-pro-republiku-republikanska-strana-ceskoslovenska/program>>.
29. Program. *Dělnická strana sociální spravedlnosti* [online]. © DSSS 2010 [cit. 2012-01-31]. Dostupné z WWW: <<http://www.dsss.cz/program>>.
30. Programové cíle Dělnické mládeže (DM). *Občanské sdružení DĚLNICKÁ MLÁDEŽ* [online]. © 2010 [cit. 2012-01-31]. Dostupné z WWW: <<http://www.delnickamladez.cz/nas-program>>.
31. Akční program Vlastenecké Fronty. *Vlastenecká fronta* [online]. © JaPa 2003 [cit. 2012-02-01]. Dostupné z WWW: <<http://www.vlasteneckafronta.cz/program.html>>.
32. Street art. In: ŠTEFKOVÁ, Z. *Street art-Artlist-databáze současného umění* [online]. © 2006 [cit. 2012-02-01]. Dostupné z WWW: <<http://artlist.cz/?id=156>>.
33. Svobodná mládež: přidej se!. *Svobodná mládež* [online]. © 2009 [cit. 2012-02-01]. Dostupné z WWW: <<http://www.svobodnamladez.org/p/pridej-se.html>>.
34. Pojem indoktrinace. *ABZ slovník cizích slov* [online]. © 2005 [cit. 2012-02-01]. Dostupné z WWW: <<http://slovník-cizich-slov.abz.cz/web.php/slovo/indoktrinace>>.

35. Ekofašismus se zaměřuje na děti. KREMLÍK, V. *FreeGlobe* [online]. © 2011 [cit. 2012-02-02]. Dostupné z WWW:
<<http://freeglobe.parlamentnilisty.cz/Articles/380-ekofasismus-se-zameruje-na-deti.aspx>>.

Seznam zkratk

- NSDAP - Nationalsozialistische Deutsche Arbeiterpartei
- ČR – Česká republika
- EU – Evropská unie
- EEB - European Environmental Bureau
- CDU - Konzervativní křesťanští demokraté
- FPÖ - Freiheitliche Partei Österreichs
- VB - Vlaams Belang
- DPP - Dánská lidová strana
- FN- Národní fronta
- REP - Republikánská strana
- DVU - Svaz německé lidové strany
- NPD - Národní demokratická strana
- SRN - Spolkové republiky Německo
- LPF - Seznam Pima Fortuyna
- SVP - Švýcarská lidová strana
- BNP - Britská národní strana
- NAL - Nová antikapitalistická levice
- SZ – Strana zelených
- ČSZ - Československá strana zelených
- ZA - Zelená alternativa
- NS - Národní strana
- SPR-RSČ - Sdružení pro republiku – Republikánskou stranu Československa
- DS - Dělnickou strana
- RMS - Republikáni Miroslava Sládka
- OSDS - Ochranné sbory Dělnické strany
- DM – Dělnická mládež
- DSSS - Dělnická strana sociální spravedlnosti
- VF - Vlastenecká fronta
- VL - Vlastenecká liga
- NFC - Národní fronta castistů
- SM – Svobodná mládež

Seznam příloh

Příloha č. 1 – Odpovědi na otázky – doc. Dr. Ing. Danics Štefan, Ph.D. (Politolog)

Příloha č. 2 - Odpovědi na otázky – Tomáš Vandas (Předseda Dělnické strany sociální spravedlnosti)

Příloha č. 3 – Dotazník využitý k empirickému výzkumu.

Seznam tabulek

Tabulka č. 1: Rozdělení respondentů dle věku a pohlaví.

Seznam grafů

Graf č. 1: Hlasy získané SZ ve volbách do poslanecké sněmovny ČR.

Graf č. 2: Četnost respondentů z hlediska názoru na současnou výuku ekologie v českém školství.

Graf č. 3: Četnost respondentů z hlediska názoru na současnou ochranu životního prostředí v ČR.

Graf č. 4: Četnost respondentů z hlediska nebezpečí ultrapravicových skupin pro společnost v ČR.

Graf č. 5: Četnost respondentů z hlediska vztahu k menšinám v ČR.

Graf č. 6: Četnost respondentů z hlediska změn ohledně menšin v ČR.

Graf č. 7: Četnost respondentů z hlediska změn ohledně ultrapravice v ČR

Graf č. 8: Četnost respondentů z hlediska názoru na ovlivňování mladých lidí současnou ultrapravicí v ČR.

PŘÍLOHY

Příloha č. 1

Odpovědi na otázky – Tomáš Vandas (Předseda Dělnické strany sociální spravedlnosti. Názory a myšlenky v oblasti zelených témat z pohledu DSSS).

1. Jaké cíle a priority si vaše strana klade v oblasti ekologie?

Cílem a prioritou každého ekologického snažení je harmonická krajina, tedy krajina, v níž jsou v souladu všechny biologické, kulturní a hospodářské funkce, a tím pádem je působivá i esteticky. Jsme si ale dobře vědomi, že krajina se bude a musí proměňovat, tak jako se příroda měnila už v dobách, kdy v ní člověk ještě vůbec nežil. Posláním ekologie je, aby se tyto změny za lidského přispění neděly překotně, ukvapeně, nesmyslně, zbytečně a chaoticky.

2. Jaké cíle a priority si konkrétně vaše strana klade v oblasti zemědělství a venkova?

V oblasti zemědělství je třeba bránit nevratným záborům nejúrodnější půdy. Půda je pro národ stále tím největším bohatstvím (vzpomeňme, co pro Židy znamená Svátá země, anebo na úvahy Číny o nákupu polí v zahraničí). Řada kultur také zanikla, poněvadž si s půdou něco provedla. Po kolapsu systému finančního banditismu může navíc zemědělství v Evropě své zlaté období teprve zažít: v ČR je přitom 42% zemědělské půdy ohroženo erozí a obecně zastavěné plochy nejvíce narůstají právě v těch nejúrodnějších nížinách! Nezastavěná půda se dá ale lépe léčit, jakkoli i to je dlouhodobý a nákladný proces.

Co se venkova týče, prvořadé je zastavit vznik a šíření tzv. vnitřních periférií, tzn. oblastí, kde z obcí, menších i větších, pozvolna mizí pošty, zdravotní střediska, obchody a dokonce i hostince, a kde je nutné za prací i do škol jezdit do stále větších vzdáleností, zatímco veřejná doprava se vytrácí, takže auto se stává nezbytností – ne všichni ovšem mohou, umějí nebo chtějí řídit. Takové podmínky vedou zákonitě k pokračujícímu vylidňování venkova a k odříznutí těch, kdož zůstávají, což se zase promítá do postupného znekulturnění krajiny a dalšího rozkladu sociální soudržnosti.

3. Jaký si myslíte, že je současný vztah naší společnosti k životnímu prostředí?

Životním prostředím většiny z nás jsou dnes především města. I ti, kteří žijí na venkově, jsou z velké části nuceni do nich jezdit za prací, studiem, nákupy a tráví zde nikoli nepodstatnou část života i zábavou. Vztah společnosti k životnímu prostředí se proto hodně odráží ve stavu měst. A ten z hlediska dlouhodobého vývoje není za pěkně opravenými fasádami nijak povzbudivý: redukce historických center na prostor ovládaný hlavně zákonem nabídky a poptávky, což sebou mj. nese jejich „disneylandizaci“ (náměstí jako „atrakce“ pro turisty) a vytlačování „starousedlíků“, vznik rezidenční segregace s oplocenými sídly zbohatlých a zanedbanými bydlíšti zchudlých, suburbanizace, tedy rozlézání měst do krajiny, to vše ukazuje spíše na necitlivost či nevnímavost k životnímu prostředí, o sociálním odrazu nemluvě.

4. Snažíte se oslovit mladé lidi i zelenou tematikou? Jestli ano, tak čím konkrétně?

Mladí lidé by si především měli uvědomit, že se nikdo nemusí nechat vláčet konzumem. Nesmí ale dopustit, aby to, jak vnímají svět, pocházelo výhradně z „konzumní reality“ inscenované systémem. Naučit se k jeho nástrahám a metodám „svádění“ přistupovat s krajní rezervovaností nebo alespoň výběrově je samozřejmě obtížné, vždyť jsou založeny na vstřícnosti k lidským slabostem a k tomu jsou takřka všudypřítomné, poněvadž vládnoucí systém s nimi stojí i padá. Schopnost distance vůči tomuto umělému světu – její dosažení je zpravidla ještě těžší pro chudé než pro bohaté – je prvořadá, neboť odstup umožňuje reflexi. Standardní zelená hesla a „strategie“ jako „etický konzumerismus“, třídění odpadu (recyklace) či „kontrola ekologické stopy“ jsou pak už „jen“ konkrétními vyústěními tohoto distancovaného postoje.

5. Myslíte si, že menšiny (Romové, cizinci...) hrají nějakou roli v současné ekologické problematice? Jestli ano, tak které?

Člověk je jak známo bytost deficitní, tzn., že na rozdíl od zvířat nedokáže v přírodě přežít „jen tak“. I ten nejprimitivnější člověk si proto na určitém teritoriu vytváří kulturu: příbytek a jeho vybavení, ozdoby, zbraně k lovu i obraně, nástroje, odpadní jámy, ale také zvyky, slavnosti a jiné nemateriální činnosti. Obecně lze tedy říci, že životním prostředím člověka je právě jeho kultura. Ta, kterou si kolem sebe vytvářejí Cikáni (jako skupina) ovšem zůstává našinci povětšinou cizí a v tomto smyslu jsou přes několikasetletý pobyt na území Čech a Moravy stále vnímáni jako vetřelci, což

odlišnost fyzických znaků už jen umocňuje. Zjevně snížená možnost adaptability na kulturu většinové společnosti spolu s vysokou reprodukční schopností znamená pro majoritní obyvatelstvo zpravidla postupnou proměnu jeho životního prostředí, do něhož jsou při určité koncentraci „nepřizpůsobivých“ vnášena jiná pravidla (a kultura mj. znamená právě dodržování určitých pravidel), což přirozeně vyvolává znejistění a pocit ohrožení. Jenže domov, resp. domovina má poskytovat hlavně jistotu! Zakořenit nás. To se v prostředí, kde nabýváte pocit, že do něj již nepatříte, nemůže nikdy zdařit. Asijské projevy (tržnice, bistra, stánky) dodávají našim městům jiný obsah a úroveň, které nekorespondují s architekturou a významem našich prostorů. Přebujení prvků nižší obsahové a jiné úrovně je „barbarizace“. Vzniká tak střední Evropa s rysy třetího světa. Systém reaguje relativizací, tj. zmatením hodnot, včetně estetických, a důrazem na myšlení bez historické, kulturní i duchovní paměti.

6. Jaký máte názor na současnou zelenou politiku v České republice?

Vládnoucí tržní fundamentalismus vycházející z hospodářského monoteismu („náboženství růstu“) i v této oblasti politiky skutečná řešení prostě vylučuje. V utváření krajiny, v urbanismu a v architektuře, které určují charakter země a ovlivňují vývoj společnosti (nejde přitom jen o domy či pole, ale i o dálnice, vodní nádrže, parkoviště, sklady atd.) na dlouhá desetiletí i staletí by přece neměla dominovat „neviditelná ruka trhu“, která je – ze své podstaty – zároveň slepá. Jejím působením pak vzniká životní prostředí do značné míry formované čistě nahodilými a navzájem nepropojenými, dočasnými zájmy různých globálních a soukromých firem, jejichž vztah k místům, kde se odehrává náš každodenní život, je definován možností zisku a pro něž jsou kulturní specifčnosti nanejvýš „obchodními překážkami“. Naše země nemá být měněna investory a developery bez společenské odpovědnosti, nýbrž lidmi, kteří v ní žijí, popř. strategickými zájmy ve prospěch národa. Skutečně pronárodní síly totiž neuvažují v horizontu momentálního profitu ani volebního období, ale v perspektivě generací...

Příloha č. 2 – Dotazník využitý k empirickému výzkumu

1. *Jaký máte názor na současnou výuku ekologie v českém školství?*

- a) Plně dostačující
- b) Dostačující
- c) Méně dostačující
- d) Nedostačující
- e) Jiná odpověď:

.....
.....

2. *Jste spokojeni se současným stavem ochrany životního prostředí v ČR?*

- a) Plně dostačující
- b) Dostačující
- c) Méně dostačující
- d) Nedostačující
- e) Jiná odpověď:

.....
.....

3. *Myslíte si, že jsou extrémistické ultrapravicové skupiny (jako např. neonacističtí skinheads) jsou pro společnost ČR nebezpečná?*

- a) Ano
- b) Ne
- c) Nevím
- d) Jiná odpověď:

.....
.....

4. *Jaký máte vztah k minoritám (menšinám jako např. Romové, cizinci) v ČR?*

- a) pozitivní
- b) neutrální
- c) Negativní
- d) Velmi negativní
- e) Jiná odpověď:

.....
.....

5. *Co si myslíte, že by se mělo především změnit ohledně menšin v ČR?*

- a) Celkový přístup k menšinám, by měl být založen na větší solidaritě jak naší společnosti, tak i státu.
- b) Celkový přístup naší společnosti a státu k menšinám, by měl být podstatně přísnější.
- c) Nic bych neměnil.
- d) Jiná odpověď:

.....
.....

6. *Co si myslíte, že by se mělo především změnit ohledně ultrapravice v ČR?*

- a) Celkový přístup k ultrapravici, by měl být založen na větší solidaritě jak naší společnosti, tak i státu.
- b) Celkový přístup naší společnosti a státu k ultrapravici by měl být podstatně přísnější.
- c) Nic bych neměnil
- d) Jiná odpověď:

.....
.....

7. *Myslíte si, že má česká ultrapravice v současnosti výrazný vliv na mladou generaci (především v oblasti svých názorů a myšlení)?*

a) Ano

b) Ne

c) Nevím

d) Jiná odpověď: marginální vliv, ale neměli bychom ho podceňovat

.....

Prohlášení:

Autor dotazníku prohlašuje, že nebude Vámi vyplněné údaje žádným způsobem distribuovat ani poskytovat třetím osobám. Výsledky budou prezentovány souhrnně - statisticky zpracované a Vaše anonymita bude ve všech směrech zachována.